

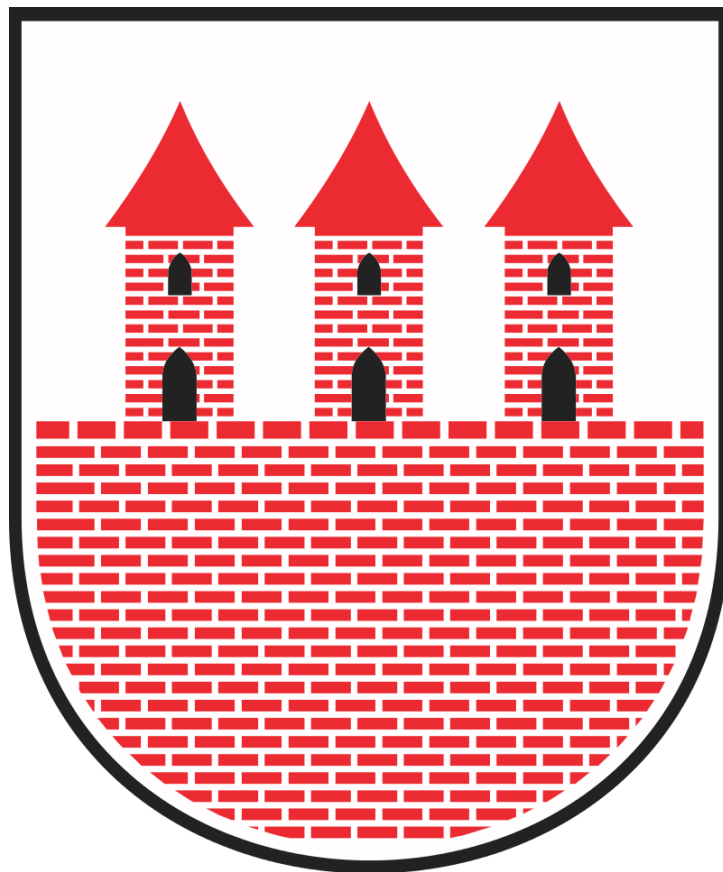
Załącznik do Uchwały Nr LXX/520/2023

Rady Miejskiej w Przasnyszu

z dnia 20 czerwca 2023

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA PRZASNYSZ
NA LATA 2023-2030**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
CHARAKTERYSTYKA PRZASNYSZA.....	11
Informacje ogólne	11
Struktura demograficzna mieszkańców	13
Infrastruktura społeczno-techniczna	17
Oświata	17
Opieka Zdrowotna	20
Bezpieczeństwo	22
Kultura	27
Sport, rekreacja i turystyka	31
Organizacje pozarządowe	34
Rynek pracy	37
Gospodarka.....	39
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA PRZASNYSZ	41
Problemy w obszarze pomocy społecznej.....	44
Bezrobocie	49
Bezdomność.....	51
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	53
Alkoholizm	53
Narkomania	60
Uzależnienia behawioralne.....	61
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	64
Ubóstwo	84
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	86
Przemoc w rodzinie oraz przemoc w środowisku szkolnym	89
Problem używania substancji psychoaktywnych w środowisku szkolnym	99
PODSUMOWANIE	101
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	106

WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	116
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	117
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	140
ANALIZA RYZYKA	141
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	144
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	146
ZMIANY W STRATEGII.....	147
PROGRAMY I PROJEKTY	147
UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ	148
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	149
SPIS TABEL	150
SPIS RYSUNKÓW	151
SPIS WYKRESÓW.....	151
BIBLIOGRAFIA.....	153
Spis publikacji.....	153
Źródła internetowe.....	154

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ustawa o finansach publicznych,
- ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,

- ustawa o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o podatku od wydobycia niektórych kopalin,
- ustawa o działalności leczniczej,
- ustawa o zdrowiu publicznym,
- ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa o systemie oświaty,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno, w znaczny sposób, przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Miasta Przasnysz. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Miasta Przasnysz przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych (GUS), danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku badań ankietowych w grupach badawczych, przeprowadzonych w okresie od lutego do marca 2023 roku. W badaniach ankietowych wzięło udział 110 mieszkańców, 35 nauczycieli, 20 sprzedawców napojów alkoholowych oraz 17 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ponadto w badaniu wzięło udział 50 seniorów oraz 50 osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto, dokument Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030 został opracowany z uwzględnieniem konsultacji społecznych.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Miasta Przasnysz wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie miasta. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia, w najważniejszych obszarach.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Miasta Przasnysz na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji poszczególnych kierunków działań, wraz z wartością początkową oraz docelową.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, zakładane rezultaty, analizę ryzyka, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii oraz wnioski i podsumowanie.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030 jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym.

Dokumenty strategiczne w systematyce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Światowe i europejskie:

- Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development).

Krajowe:

- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

Wojewódzkie:

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030.

Lokalne:

- Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027,

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2030,
- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030,
- Strategia rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030.

Zapisane w niniejszej Strategii cele są zgodne z zapisami wskazanymi w celach lub obszarach priorytetowych tych dokumentów.

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi

DOKUMENTY ŚWIATOWE I EUROPEJSKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar priorytetowy/wymiar
Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	Wymiary zrównoważonego rozwoju: gospodarczy i społeczny (cele od 1 do 4, 8, 16)
DOKUMENTY KRAJOWE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar priorytetowy
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel główny - poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej	Cel szczegółowy 1 - Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań w zakresie rozwoju lokalnego
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	Cel główny - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030	Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cel główny - wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce, Cel 2 - Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej, Cel 3 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy, Cel 4 - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 2.1 - Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025	Cel strategiczny - Zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+	Cel główny – Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważone przestrzenne rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu środowiska
Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030	Cel główny – wzmacnianie kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego, zwiększanie spójności społecznej przez inwestycje społeczne

DOKUMENTY LOKALNE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar
Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027	<p>Cel strategiczny 1 - Sprawne funkcjonowanie gospodarki oraz lokalnego rynku pracy,</p> <p>Cel strategiczny 2 - Aktywne społeczeństwo oraz wyższa jakość życia mieszkańców Powiatu.</p>
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2030	<p>Cel strategiczny 1 - Przeciwdziałanie bezrobociu i ubóstwu mieszkańców powiatu,</p> <p>Cel strategiczny 2 - Poprawa sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży,</p> <p>Cel strategiczny 3 - Poprawa sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>Cel strategiczny 4 - Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w powiecie.</p>
Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030	<p>Cel programowy nr 1 - Aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami,</p> <p>Cel programowy nr 2 - Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami,</p> <p>Cel programowy nr 5 - Dalsze usuwanie barier technicznych, w komunikacji i transporcie osób z niepełnosprawnościami,</p> <p>Cel programowy nr 6 - Wspieranie funkcjonowania i aktywności osób z niepełnosprawnościami</p>
Strategia rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030	Cel nadrzędny – Poprawa jakości życia w Mieście Przasnysz

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapisów dokumentów strategicznych i programowych

Informacje ogólne

Przasnysz to miasto położone na północnym Mazowszu, w powiecie przasnyskim, nad rzeką Węgiejką. Oddalone o 106 km od Warszawy, 22 km od Ciechanowa i 56 km od Ostrołęki jest miastem, przez które biegnie szlak na pojezierze mazurskie. Miasto nie posiada bezpośredniego dostępu do głównych szlaków komunikacyjnych ani linii kolejowej, a w mieście nie ma komunikacji zbiorowej.

Komunikacja miasta z innymi ośrodkami gospodarczymi odbywa się za pośrednictwem drogi krajowej nr 57 zapewniającej skomunikowanie z Warszawą i województwem warmińsko-mazurskim. Przasnysz ma dość korzystną lokalizację pod względem bliskości portów lotniczych.

Przasnysz otrzymał prawa miejskie w 1427 r. Najstarsze ślady osadnictwa na terenie Przasnysza pochodzą z przełomu epoki brązu i żelaza (ok. 700 p.n.e.). W XIII w. funkcjonowała tu osada targowa, która rozrastając się nabierała stopniowo miejskiego charakteru. Nazwa miasta jest dzierżawcza i pochodzi od imienia Przasnych, które nosił właściciel osady zlokalizowanej na terenie dzisiejszego Przasnysza.

Przasnysz zajmuje powierzchnię 2 516 ha - co oznacza, że na 1 km² przypada 658 mieszkańców. Tereny zabudowane stanowią 27% powierzchni miasta, pozostałe 73% powierzchni zajmują użytki rolne i pozostałe tereny otwarte. Struktura przestrzenna terenów mieszkaniowych na obszarze miasta jest różnorodna. Obecny stan zagospodarowania tych terenów jest dość zróżnicowany.

Rysunek 1. Zarys terytorialny Miasta Przasnysz w powiecie przasnyskim

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2021 r. Miasto Przasnysz liczyło 16 544 mieszkańców; z czego 52,12% stanowią kobiety (8 623), a 47,88% mężczyźni (7 921). Współczynnik feminizacji dla Miasta Przasnysz wynosi 109 (na 100 mężczyzn przypada 109 kobiet). Na przestrzeni lat 2017-2021 liczba mieszkańców zmalała o 3,94%.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2021 roku

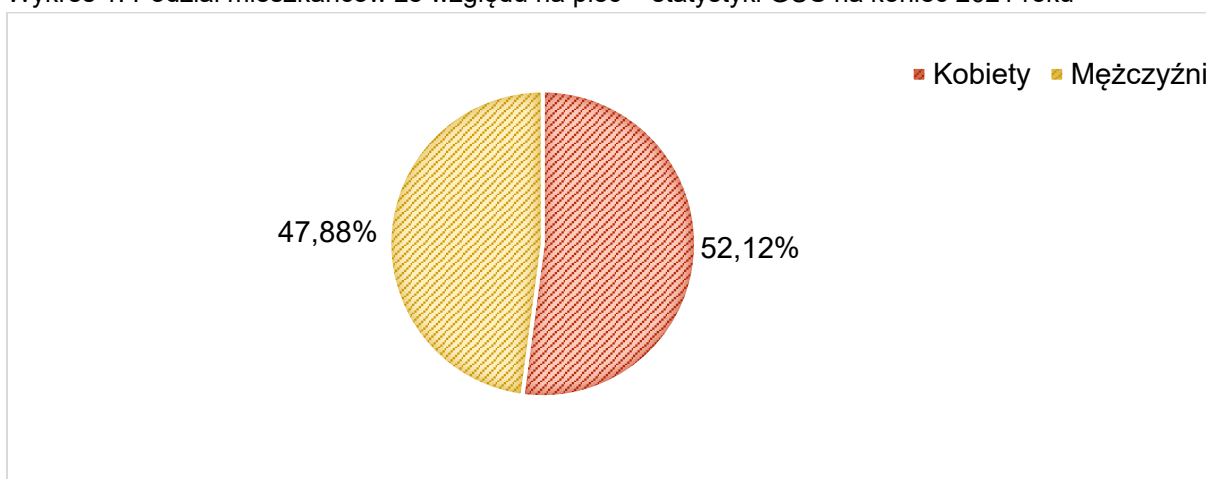

Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2017-2021

Liczba mieszkańców	
ogółem; w tym:	
rok 2017	17 223 osoby
rok 2018	17 309 osób
rok 2019	17 177 osób
rok 2020	16 712 osób
rok 2021	16 544 osoby
kobiety	
rok 2017	8 913 kobiet
rok 2018	8 986 kobiet
rok 2019	8 903 kobiety
rok 2020	8 689 kobiet
rok 2021	8 623 kobiety

mężczyźni	
rok 2017	8 310 mężczyzn
rok 2018	8 323 mężczyzn
rok 2019	8 274 mężczyzn
rok 2020	8 023 mężczyzn
rok 2021	7 921 mężczyzn

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy Przasnysza zawarli w 2021 roku 60 małżeństw, co odpowiada 3,5 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,8 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie więcej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od wartości dla kraju.

W 2021 roku w Przasnyszu zarejestrowano 143 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 188 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Przasnysza -45. W tym samym roku 2 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 6 wymeldowań za granicę - daje to ujemne saldo migracji zagranicznych wynoszące -4.

Ujemne saldo migracji ogółem może stanowić zagrożenie i wpływać na osłabienie potencjału społeczno-gospodarczego miasta. W głównej mierze problem ten dotyczy ludzi młodych i wykształconych. Warto więc monitorować sytuację w dłuższej perspektywie oraz wdrożyć działania mające na celu zapobiegnięcie odpływu młodych. W przeciwnym razie może to przynieść negatywne skutki, takie jak zmniejszenie atrakcyjności inwestycyjnej, czy spadek poziomu przedsiębiorczości.

Przasnysz charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2021 roku wyniósł -121. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -7,13 na 1000 mieszkańców Przasnysza. W 2021 roku urodziło się 144 dzieci, w tym 59,0% dziewczynek i 41,0% chłopców. W tym samym czasie doszło do 265 zgonów, co odpowiada 15,93 zgonom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,60 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Na przestrzeni lat 2019-2021 utrzymywał się ujemny przyrost naturalny, natomiast w 2017 i 2018 roku odnotowano dodatnie przyrosty naturalne.

Przyrost naturalny ogółem:

- rok 2017: 24,
- rok 2018: 25,
- rok 2019: -24,
- rok 2020: -63,
- rok 2021: -121.

Urodzenia żywe ogółem:

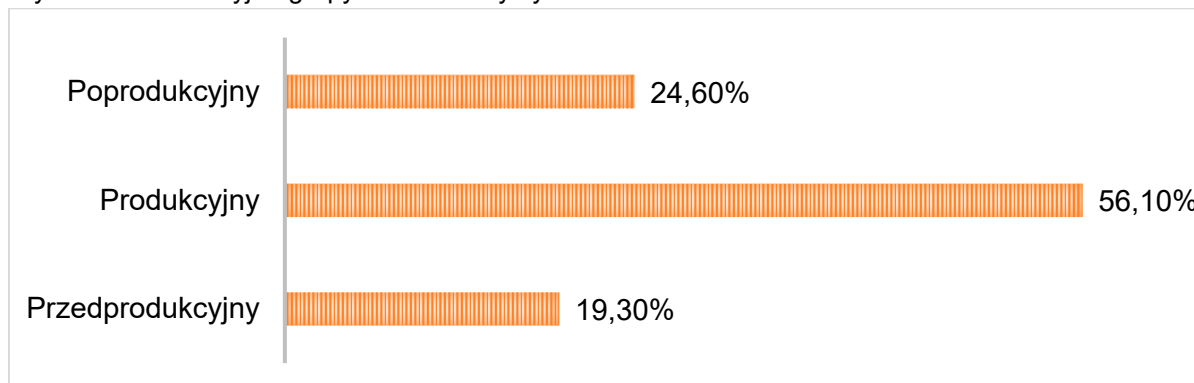
- rok 2017: 207 osób,
- rok 2018: 190 osób,
- rok 2019: 181 osób,
- rok 2020: 182 osoby,
- rok 2021: 144 osoby.

Zgony ogółem:

- rok 2017: 183 osoby,
- rok 2018: 165 osób,
- rok 2019: 205 osób,
- rok 2020: 146 osób,
- rok 2021: 265 osób.

Dane statystyczne GUS na koniec roku 2021 wskazują, że 56,10% mieszkańców z terenu Miasta Przasnysz jest w wieku produkcyjnym, 19,30% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 24,60% w wieku poprodukcyjnym¹.

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2021 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

---

¹ Bank Danych Lokalnych (GUS) - dane dla Miasta Przasnysz

Infrastruktura społeczno-techniczna

Oświata

W 2021 roku w Przasnyszu funkcjonowały 2 przedszkola publiczne. Były to:

- Miejskie Przedszkole nr 1 im. Marii Kownackiej,
- Miejskie Przedszkole nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi.

Ponadto, w Przasnyszu funkcjonowało 9 przedszkoli niepublicznych. Były to:

- Językowe Niepubliczne Przedszkole „The Academy of Smurfs”,
- Niepubliczne Przedszkole ul. Słowackiego 8b,
- Niepubliczne Przedszkole Skrzat,
- Niepubliczne Przedszkole „Kraina Gumisiów”,
- Niepubliczne Przedszkole „Wiola”,
- Niepubliczne Przedszkole „Bajkowe”,
- Niepubliczne Przedszkole „Zaczarowany zakątek”,
- Niepubliczne Przedszkole „Przedszkole z klasą”,
- Niepubliczne Przedszkole „Słoneczna Kraina”.

W roku 2021 w Przasnyszu mieściło się 11 przedszkoli, do których uczęszczało 844 dzieci. Dla porównania w 2008 roku w Przasnyszu mieściło się 6 przedszkoli, do których uczęszczało 522 dzieci.

Ponadto, w 2021 roku w szkołach podstawowych na terenie miasta funkcjonowało 7 oddziałów przedszkolnych.

Miasto Przasnysz jest również organem prowadzącym dla Żłobka Miejskiego w Przasnyszu, do którego w 2021 roku uczęszczało 40 dzieci. Dodatkowo, na terenie miasta funkcjonuje Żłobek „Małe Tubisie” oraz Klub dziecięcy „Klubik z klasą”.

Na terenie miasta funkcjonuje 7 szkół podstawowych, w tym 3 dla których organem prowadzącym jest Miasto Przasnysz:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Kawalerów Orderu Uśmiechu,

- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Henryka Sienkiewicza,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Tadeusza Kościuszki,
- Szkoła Podstawowa nr 5,
- Szkoła Podstawowa Specjalna z Oddziałami Przedszkolnymi,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi Realizująca Program Rehabilitacji „Nasza Szkoła”,
- Szkoła Podstawowa Specjalna.

W roku szkolnym 2020/2021 w szkołach podstawowych i oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez Miasto Przasnysz, w 82 oddziałach uczyło się 1 680 uczniów. Na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała liczba uczniów w szkołach podstawowych.

Na terenie Miasta Przasnysz w 2021 roku funkcjonowały 4 szkoły ponadpodstawowe, w tym 3 prowadzone były przez Powiat Przasnyski:

- Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej,
- Zespół Szkół Powiatowych im. mjr Henryka Sucharskiego,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,
- Niepubliczne Centrum Kształcenia „Edukator”.

Ponadto, na terenie Miasta Przasnysz funkcjonuje 1 szkoła wyższa oraz jedna szkoła policealna:

- Wyższa Szkoła Języków Obcych w Świeciu - Wydział Zamiejscowy w Przasnyszu,
- Zespół Medycznych Szkół Policealnych.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 110 dorosłych mieszkańców z terenu miasta, w tym: 94 kobiety oraz 16 mężczyzn. Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby w przedziale 31-60 lat (85,45%). Ponadto, 74,55% ankietowanych mieszkańców była aktywna zawodowo, 18,18% pozostawało bez zatrudnienia, a pozostałe 7,27% to emeryci lub renciści. Idąc dalej, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym, a kolejno średnim i wyższym. Wśród badanych mieszkańców, najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące czteroosobowe

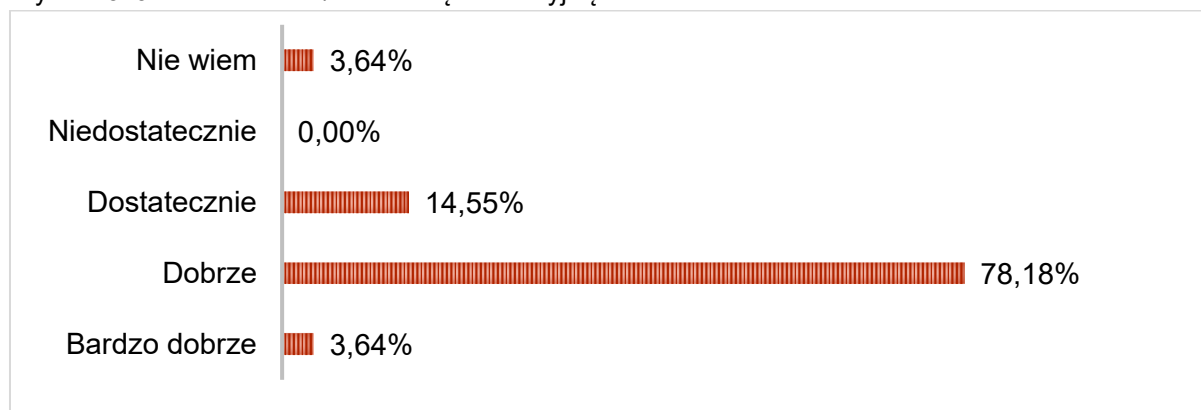
gospodarstwa domowe, a kolejno reprezentujące pięcioosobowe gospodarstwa domowe.

Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w mieście zaspokaja potrzeby mieszkańców, 65,45% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 20,00% stwierdziło, że oferta w tym zakresie jest niewystarczająca. Pozostałe 14,55% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 85,45% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 5,45% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 9,09% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 78,18% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół. Z kolei, 14,55% przyznało, że oferta jest dostateczna, a 3,64% stwierdziło, iż jest ona bardzo dobra. Pozostałe 3,64% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w mieście?

Podsumowując, bez wątplenia istnieje potrzeba dalszego rozwoju opieki żłobkowej (w zakresie zwiększania liczby dostępnych miejsc), co wybrzmiewa dodatkowo w opinii mieszkańców. Mieszkańcy są natomiast zadowoleni z opieki przedszkolnej. Oba przedszkola publiczne świadczą usługi edukacyjne na wysokim poziomie, są placówkami integracyjnymi wyposażonymi w sprzęt do integracji sensorycznej, multimedia oraz pomoce służące stymulowaniu zaburzonych funkcji u dzieci.

Opieka Zdrowotna

Na terenie Miasta Przasnysz znajduje się sześć placówek oferujących pełny zakres opieki medycznej, w tym szpital z całodobową opieką. Klienci mogą skorzystać z bezpłatnego leczenia w ramach kontraktu z NFZ lub płatnych usług komercyjnych.

Lista placówek medycznych działających na terenie miasta:

- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Przasnyszu,
- Przychodnia Zdrowia w Przasnyszu,
- Medyk NZOZ,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Strefa Otwarta”,
- Przychodnia Świerczewo.

Ponadto, według danych GUS na terenie miasta w 2021 roku działało dziewięć ogólnodostępnych aptek. Na jedną ogólnodostępną aptekę przypadało 1 838 osób, a co za tym idzie mieszkańcy mieli dobry dostęp do leków.

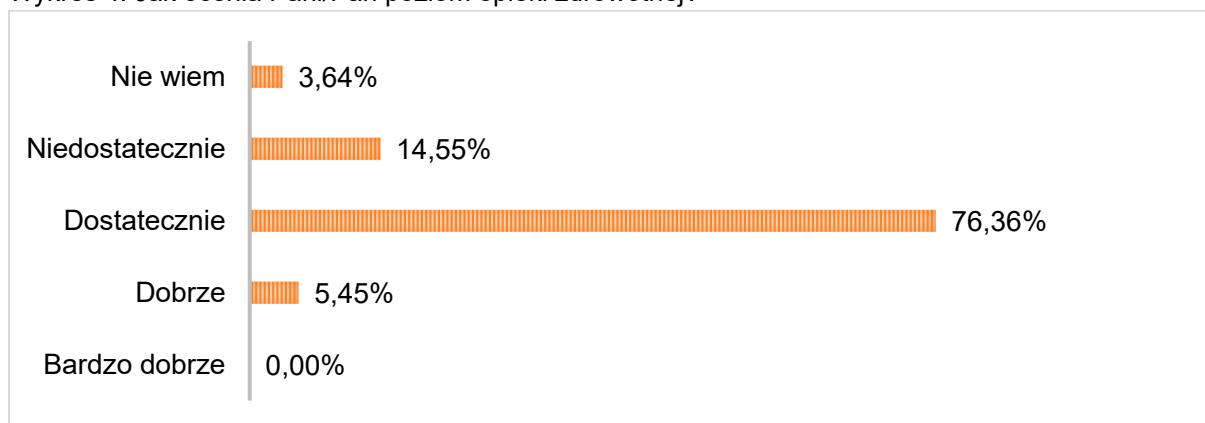
Według danych z GUS, w 2021 roku udzielono 220 145 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 165 017 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Należy również podkreślić, że na terenie miasta występuje charakterystyczny dla całego kraju problem związany z funkcjonowaniem służby zdrowia, przejawiający się m.in. kolejkami do lekarzy i ograniczonym dostępem do opieki specjalistów. Są to problemy systemowe wymagające interwencji z poziomu krajowego.

Dobra jakość opieki zdrowotnej jest konieczna nie tylko ze względu na trendy demograficzne, czy możliwość zmniejszenia ryzyka wystąpienia ubóstwa wynikającego z powodów zdrowotnych. Zdrowie jest istotnym czynnikiem osiągnięcia wzrostu gospodarczego, szczególnie w przypadku zagrożeń epidemiami lub pandemiemi. Ważne są działania profilaktyczne, także w najstarszych grupach wiekowych.

Zauważyć należy, iż 78,36% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dostatecznym ofertę miasta w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 14,55% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest niedostateczna, a 5,45% ankietowanych przyznało, że oferta w tym zakresie jest dobra. Pozostałe 3,64% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej?

Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia mieszkańców i rozwoju lokalnej społeczności. Zapobieganie zjawiskom, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia, ochrona bezpieczeństwa, dbałość o zachowanie porządku publicznego oraz działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej należą do obowiązków samorządu terytorialnego.

O stan bezpieczeństwa w mieście dbają przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Przasnyszu oraz Komenda Powiatowa Straży Pożarnej.

Ponadto, w 2019 roku powołano Centrum Monitoringu Wizyjnego Miasta Przasnysz, który jest wyposażony w ponad 70 nowoczesnych kamer (w tym urządzenia przenośne), urządzenia rejestrujące i monitory. Centrum obsługują pracownicy przeszkoleni przez policję, którzy monitorują obraz z kamer oraz obsługują numer alarmowy miasta czynny poza godzinami pracy urzędu.

Powiat przasnyski ma wysoki wskaźnik wypadków drogowych, ale większość zdarzeń ma miejsce poza miastem. Badania prowadzone przez przasnyską policję wskazują, że mieszkańcy, w przeważającej większości, czują się bezpiecznie spacerując w swojej okolicy. Rosnące poczucie bezpieczeństwa potwierdzają też wnioski ze spotkań, ankiet i wywiadów fokusowych².

W 2021 roku w Przasnyszu stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 320 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 18,84 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

---

² Strategia rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Przasnyszu wynosi 84,90% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa mazowieckiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Przasnysza najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 12,90 (wykrywalność 82%) oraz przeciwko mieniu - 5,51 (wykrywalność 58%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,66 (100%), o charakterze gospodarczym - 2,64 (78%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,54 (89%)³.

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji z powodu zakłócania porządku publicznego.

Tabela 3. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.

Interwencje związane z nadużywaniem alkoholu	Rok	Liczba
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	rok 2019	53 interwencje
	rok 2020	52 interwencje
	rok 2021	62 interwencje
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	rok 2019	1 interwencja
	rok 2020	13 interwencji
	rok 2021	8 interwencji
zakłócanie porządku publicznego	rok 2019	309 interwencji
	rok 2020	237 interwencji
	rok 2021	262 interwencje
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	rok 2019	4 interwencje
	rok 2020	1 interwencja
	rok 2021	3 interwencje

³ Polska w liczbach - dane dla Miasta Przasnysz

liczba wypadków pod wpływem alkoholu	rok 2019	6 wypadków
	rok 2020	7 wypadków
	rok 2021	7 wypadków
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia	rok 2019	441 osób
	rok 2020	567 osób
	rok 2021	495 osób

Najczęstszym przestępstwem na terenie Miasta Przasnysz była kradzież mienia, a kolejno kradzież z włamaniem.

Tabela 4. Przestępstwa na terenie Przasnysza

Przestępstwa na terenie	Rok	Liczba
kradzież z włamaniem	rok 2019	37 przestępstw
	rok 2020	58 przestępstw
	rok 2021	34 przestępstwa
pobicie	rok 2019	4 przestępstwa
	rok 2020	2 przestępstwa
	rok 2021	0 przestępstw
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2019	10 przestępstw
	rok 2020	10 przestępstw
	rok 2021	8 przestępstw
uszkodzenie mienia	rok 2019	36 przestępstw
	rok 2020	15 przestępstw
	rok 2021	30 przestępstw
kradzież mienia	rok 2019	77 przestępstw
	rok 2020	72 przestępstwa
	rok 2021	60 przestępstw

Artykuł KK - liczba wszczętych postępowań:

Rok 2019 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 10 postępowań,
- groźba karalna – 24 postępowania,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 97 postępowań.

Rok 2020 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 10 postępowań,
- groźba karalna – 29 postępowań,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 71 postępowań.

Rok 2021 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 8 postępowań,
- groźba karalna – 18 postępowań,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 42 postępowania.

Statystyki Policji wskazują, że ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety, a mężczyźni jej sprawcami. Na przestrzeni lat 2020-2021 zmalała liczba ofiar przemocy w rodzinie (z 145 ofiar przemocy w 2020 roku do 114 ofiar przemocy w 2021 roku). W 2020 roku wszczęto najwięcej procedur NK.

Tabela 5. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie

Liczba:	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Liczba ofiar przemocy w rodzinie:	126	145	114
Kobiety	111	115	88
Mężczyźni	11	16	17
Nieletni	4	14	9
Liczba sprawców przemocy w rodzinie:	119	131	106
Kobiety	6	7	5
Mężczyźni	113	124	101

Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	78	115	76
Kobiety	1	5	2
Mężczyźni	77	110	74

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2019 - wszczęcie 92 procedur NK,
- rok 2020 - wszczęcie 103 procedur NK,
- rok 2021 - wszczęcie 83 procedur NK.

Kultura

Ważną częścią działalności samorządu terytorialnego jest dbałość o kulturę, zachowanie jej bogactwa oraz zapewnienie różnych form jej upowszechniania wśród mieszkańców.

Na terenie Przasnysza działalność w sferze kultury prowadzą trzy miejskie jednostki organizacyjne: Miejski Dom Kultury im. St. Ostoi-Kotkowskiego, Muzeum Historyczne oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Nałkowskiej. Ofertę tą uzupełniają: filia Biblioteki Pedagogicznej w Ostrołęce i Klub Garnizonowy, liczne organizacje pozarządowe, grupy nieformalne oraz podmioty komercyjne.

Miejski Dom Kultury działa na podstawie Ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz Statutu Miejskiego Domu Kultury w Przasnyszu. Zajmuje się upowszechnianiem kultury wśród mieszkańców. Jego działalność koncentruje się na trzech głównych kierunkach: artystycznym (zajęcia plastyczne, zajęcia teatralne, warsztaty taneczne), edukacyjnym (nauka gry na instrumentach muzycznych, zajęcia wokalne), filmowym (seanse, przeglądy, maratony filmowe).

Bezcenną rolę pełni zabytkowy charakter budynku domu kultury, który posiada unikatowe, jak na ten region walory architektoniczne oraz historyczne. Jest on gmachem dawnego Domu Sportowego i związany jest z rozwojem miasta Przasnysz w okresie dwudziestolecia międzywojennego.

Rok 2021 rok był ciężkim i trudnym czasem dla kultury. Ze względu na czasowe zawieszanie działalności placówek kulturalnych w związku z pandemią COVID-19 działalność MDK również została ograniczona. Kultura w dużej mierze przeniosła się do Internetu. Mimo częściowego zamknięcia się dla publiczności, pandemii i ograniczeń wynikających z tej sytuacji, MDK zorganizował wiele wydarzeń stacjonarnych oraz w formie online mających na celu podtrzymanie życia kulturalnego w mieście.

W 2021 roku w Miejskim Domu Kultury odbyło się 130 imprez, w tym 109 to imprezy własne, w tym również online w wykonaniu pracowników MDK, grup, dzieci i młodzieży, seniorów działających w domu kultury i przygotowanych przez pracowników tej placówki.

W Miejskim Domu Kultury w 2021 roku działały 3 zespoły muzyczne, pracownia Batiki „Mamut”, Zespół Tańców Historycznych, Zespół Wokalny Seniorów, dwie grupy plastyczne, grupa rytmiczno-ruchowa oraz grupa plastyczno-kreatywna.

Ponadto, w Ognisku Muzycznym prowadzona była nauka gry na pianinie, akordeonie, gitarze klasycznej i elektrycznej, keyboardzie, perkusji i saksofonie.

W roku 2021 w zajęciach organizowanych przez Miejski Dom Kultury w (muzycznych, wokalnych, teatralnych, plastycznych, rytmicznych) w miesiącach, w których możliwe było organizowanie zajęć i prób brało udział średnio 200 osób w miesiącu, w Ognisku Muzycznym 55 osób miesięcznie oraz na zajęciach wokalnych 15 osób.

Podczas wakacji trwała w placówce, jak co roku Akcja Lato „Kulturalne wakacje w mieście”- pozwalająca dzieciom i młodzieży uczestniczyć m.in. w zajęciach plastycznych, warsztatach muzycznych oraz seansach filmowych.

Muzeum Historyczne w Przasnyszu gromadzi zabytki oraz udostępnia zbiory dotyczące Przasnysza i regionu, dokumentuje różnorodną działalność zasłużonych Przasnyszan, gromadzi dzieła sztuki, dokumentuje współczesność oraz prowadzi działalność wystawienniczą. W ofercie znajdują się dwie wystawy stałe: I wojna na ziemi przasnyskiej oraz multimedialna wystawa dedykowana dzieciom w wieku 5-12 lat „Złoty wiek Przasnysza” przystosowana dla osób niewidomych i słabowidzących. Cyklicznie organizowane są też wystawy czasowe. Zadania podstawowe instytucja uzupełnia o działalność wydawniczą, edukację i upowszechnianie kultury. Prowadzi lekcje i spotkania muzealne, wykłady, prelekcje, konkursy, promocje książek oraz koncerty.

W 2021 roku muzeum zaprezentowało łącznie 15 wystaw (stałych, czasowych i plenerowych). W siedzibie muzeum eksponowano 2 wystawy stałe oraz 10 wystaw

czasowych wypożyczonych z innych muzeów i instytucji oraz od osób prywatnych. Kontynuowano ekspozycję 3 wystaw czasowych z poprzedniego roku. Ponadto, obok działalności wystawienniczej muzeum prowadziło działalność popularyzatorską i edukacyjną. Z oferty kulturalno-edukacyjnej muzeum skorzystało 13 560 osób stacjonarnie i 37 363 osoby online.

W 2021 roku zorganizowano plenerowe działania edukacyjne (6), w tym wycieczki rowerowe i spacer historyczne z przewodnikami, w których wzięło udział 625 osób. Na rynku miejskim odbyło się 5 koncertów oraz 2 w siedzibie muzeum, niektóre z nich udostępniono w Internecie. Przeprowadzono 55 lekcji muzealnych i warsztatów, w których wzięło udział 3 803 osoby. Do nowości należały warsztaty alchemiczne oraz warsztaty tworzenia komiksu.

Pomimo panującej pandemii Covid-19 muzeum realizowało wszystkie zadania statutowe. Gromadzono zbiory, opracowywano je i poddawano konserwacji. Muzeum prowadziło działalność wystawienniczą, popularyzatorską i edukacyjną.

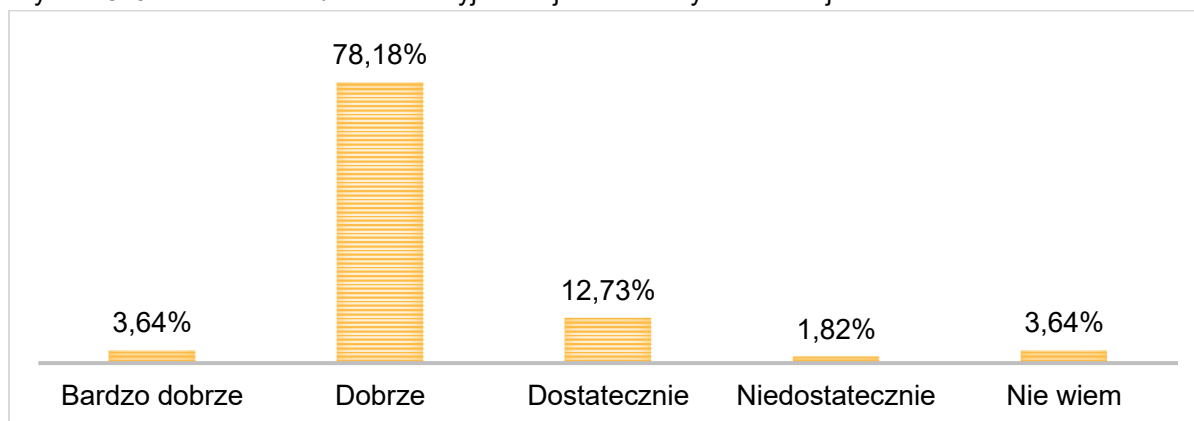
Miejska Biblioteka Publiczna im. Zofii Nałkowskiej w Przasnyszu działa na podstawie ustawy dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz Statutu Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zofii Nałkowskiej w Przasnyszu. Pełni ona również zadania biblioteki powiatowej na mocy Porozumienia między Powiatem Przasnyskim, a Gminą Miasta Przasnysz. W ramach MBP działają następujące placówki: Biblioteka Główna przy ul. J. Dąbrowskiego 3 i Filia nr 1 działająca w lokalu wynajmowanym od Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. Orlika 27.

Miejska Biblioteka Publiczna w 2021 roku funkcjonowała w trybie zdalnym, hybrydowym i stacjonarnym. Ponadto, w 2021 roku zarejestrowano ogółem 2 636

użytkowników. Zarejestrowano ogółem 16 253 odwiedziyny oraz 32 074 wypożyczenia. W 2021 roku odbyło się 214 wydarzeń⁴.

Jakość oferty kulturalnej, największy odsetek mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dobrym (78,18%). Z kolei, 12,73% przyznało, że zasoby miasta w tym zakresie są dostateczne, a 3,64% przyznało, iż oferta kulturalna jest bardzo dobra. Następnie 1,82% oceniło ją na poziomie niedostatecznym, a pozostałe 3,64% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej?

---

⁴ Raport o Stanie Gminy Miasta Przasnysz za 2021 rok

Sport, rekreacja i turystyka

Głównym animatorem życia sportowego, oprócz działalności klubów sportowych, jest Ośrodek Sportu i Rekreacji w Przasnyszu.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Przasnyszu jest jednostką Gminy Miasta Przasnysz, nie posiadającą osobowości prawnej, działającą w formie jednostki organizacyjnej, której podstawowym celem jest prowadzenie działalności sportowej i rekreacyjnej oraz zarządzanie powierzonymi obiektami i terenami. Siedzibą Ośrodka jest miasto Przasnysz – budynek Pawilonu Sportowego, a obszarem działania Miasto Przasnysz.

Celem działalności Ośrodka Sportu i Rekreacji w Przasnyszu w roku 2021 było zaspokojenie potrzeb społeczeństwa w szeroko rozumianym zakresie życia sportowo-rekreacyjnego. Ponadto, Ośrodek wspomagał kulturę fizyczną oraz edukację sportową. Zapewniał szeroki dostęp do obiektów sportowych za pośrednictwem organizowanych imprez, turniejów, meczów i rozgrywek. Poprzez uniwersalność infrastruktury sportowej i wypoczynkowej (w tym place zabaw), swoiste formy pracy edukacyjnej (treningi w klubach i grupach sportowych) OSiR wzbogacał procesy dydaktyczno-wychowawcze, kształtował nawyki sportowe i zasady fairplay.

Ośrodek Sportu i Rekreacji jest siedzibą i bazą treningową kilku klubów sportowych, w tym:

- Miejski Klub Sportowy,
- Ludowy Klub Sportowy Przasnysz,
- Klub Sportowy Przaśnik Przasnysz,
- Auto Moto Klub Rzemieślnik.

Baza sportowa Ośrodka Sportu i Rekreacji:

ul. Makowska 23

- stadion piłkarski z pełnowymiarową płytą boiska piłkarskiego z naturalną nawierzchnią oraz 400 metrową ośmiotorową bieżnią okólną z mączki ceglanej i 740 miejscami siedzącymi dla widzów,
- pełnowymiarowe boisko piłkarskie z trawy syntetycznej z oświetleniem 200lx,

- 2 korty tenisowe o nawierzchni ceglastej z oświetleniem,
- boisko do piłki plażowej,
- budynek administracyjno-socjalny, wyposażony m.in. w: szatnie, siłownię i salę wielofunkcyjną,
- boisko wielofunkcyjne ze sztucznej nawierzchni (1 500 m²) z dwoma boiskami do koszykówki i siatkówki, jednym do piłki ręcznej oraz do tenisa ziemnego i mini piłki nożnej.

ul. Orlika

- boisko piłkarskie (trawiaste),
- skate park,
- plac zabaw,
- siłownia zewnętrzna.

ul. Świerkowa

- Miasteczko Ruchu Drogowego

ul. Wojskowa

- boisko wielofunkcyjne ze sztucznej nawierzchni z boiskami do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej i mini piłki nożnej.

Warto również zaznaczyć, iż Przasnysz i okolice to doskonałe miejsce dla osób szukających sposobu na rodzinne spędzenie czasu połączone z niecodziennymi wrażeniami. Skoki spadochronowe, loty widokowe szybowcem lub samolotem, cisza, spokój i niskie ceny, to niepowtarzalne atuty jakie, na lotnisku pod Przasnyszem oferuje Aeroklub Północnego Mazowsza.

Turystów krajowych i zagranicznych z pewnością zainteresują liczne zabytki architektury, takie jak pobernardyński zespół klasztorny wpisany na listę Kanonu Krajoznawczego Polski, klasycystyczny Ratusz, późnogotycki kościół św. Wojciecha z lat 1474-1485, układ komunikacyjny Mławskiej Kolei Dojazdowej czy zespół sakralny Bernardynek (obecnie klasztor klauzurowy Klarysek Kapucynek) z barokowym kościołem.

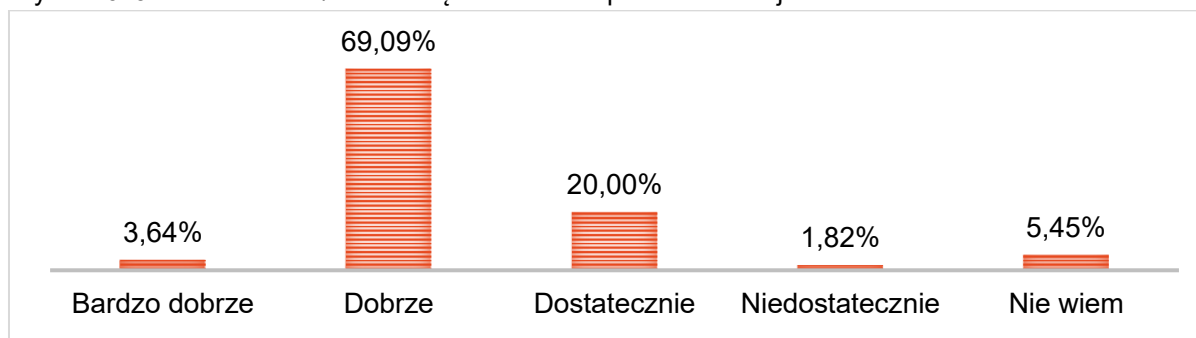

Z uwagi na wartości kulturowe m. in. zabytkowy układ urbanistyczny, zespoły sakralne, Przasnysz pełni funkcję ośrodka usługowo-turystycznego dla rejonu przasnyskiego.

Baza noclegowa dla potrzeb turystyki reprezentowana jest w Przasnyszu przez cztery obiekty. Ponadto na terenie miasta funkcjonuje 11 obiektów gastronomicznych.

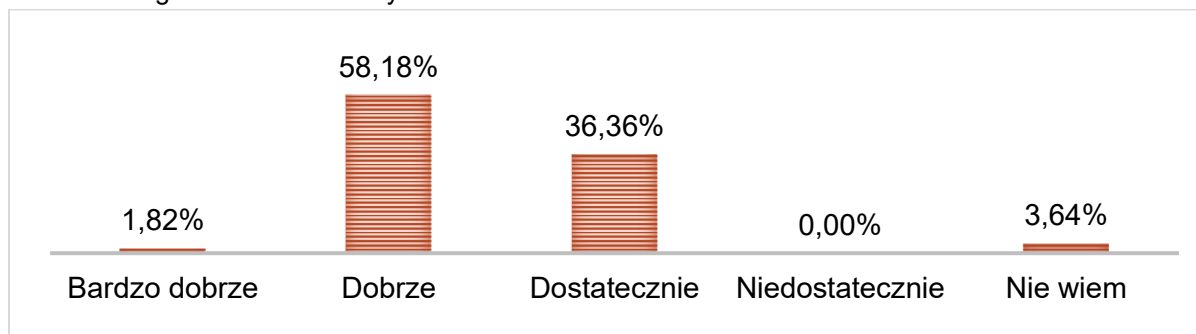
Ofertę w zakresie sportu i rekreacji, 69,09% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. Z kolei, 20,00% uznało, że zasoby są dostateczne, natomiast 3,64% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji na terenie miasta jest bardzo dobra. Następnie 1,82% uznało, że zasoby miasta w tym zakresie są niedostateczne, a pozostałe 5,45% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Ponadto, 58,18% ankietowanych mieszkańców dobrze oceniło działania miasta w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 36,36% przyznało, iż oferta w tym zakresie jest dostateczna, a 1,82% stwierdziło, iż jest bardzo dobra. Pozostałe 3,64% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie miasta?

Organizacje pozarządowe

Widocznym przejawem aktywności społecznej jest funkcjonowanie organizacji pozarządowych, w tym fundacji i stowarzyszeń. Organizacje te są kluczowym ogniwem rozwoju społecznego w skali lokalnej, a jednocześnie przez wspólne działania integrują miejscową społeczność.

Dzięki bliskiej współpracy organizacji samorządowych z mieszkańcami miasta, łatwiej zrozumieć lokalne potrzeby. Można w ten sposób skuteczniej i efektywniej wypełniać nakreślone zadania, które mogą być istotnym ogniwem rozwoju społeczno-gospodarczego.

Lista organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej na terenie Miasta Przasnysz:

- Fundacja Przasnyska,
- „Fundacja Cursus”,
- Fundacja Pomocy i Wsparcia „Wspólnie Rażniej”,
- Fundacja „Nam i Pokoleniom”,
- Fundacja „Scalam- Prostujemy Drogi Życia”,
- Fundacja Adiuvo,
- Fundacja Zielona Strefa Dafi,
- Fundacja „Cherub”,
- „Grand Agro” Fundacja Ochrony Środowiska Naturalnego,
- „Fundacja Przasnyskie Liceum”,
- „Fundacja Razem Dla Rodziny”,
- „Fundacja Period”,
- Fundacja „Marzenie Ariko”,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Miejski Klub Sportowy,
- Ludowy Klub Sportowy „Grom”,
- Klub Sportowy Mazowia,
- Międzyszkolny Klub Sportowy,

- Przasnyski Klub Kyokushin Karate,
- Powiatowy Szkolny Związek Sportowy,
- Zrzeszenie Turystyczno-Sportowe Tramp,
- Klub Kolarski Kross Racing Team,
- Klub Sportowy „Czarki”,
- Klub Sportów Walki „Okami”,
- Klub Sportowy Przaśnik,
- Klub Sportowy „Kontra”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Kontra” ZSZ,
- Uczniowski Klub Sportowy „Emmanuel”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka Przasnyska”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Trójka Przasnysz”,
- Stowarzyszenie Myśli Społeczno-Obywatelskiej,
- Paka Dla Futrzaka,
- Przasnyska Pielgrzymka Rowerowa,
- Stowarzyszenie Miejski Chór Męski Przasnysz,
- Stowarzyszenie Hospitallers,
- Stowarzyszenie Klub Wędkarski Seniora,
- Stowarzyszenie „Z Kulturą Za Pan Brat”,
- „Lokalni Pomagają”,
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Przasnyskiej,
- Klub Abstynenta „Orlik”,
- Auto-Moto „Klub Rzemieślnik” Przy Cechu Rzemiosł Różnych w Przasnyszu
- Niezależne Samodzielne Stowarzyszenie Działkowców w Przasnyszu,
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych Koło Nr 8 w Przasnyszu,
- Polski Związek Wędkarski Koło w Przasnyszu,
- Polski Związek Niewidomych Koło w Przasnyszu,
- Stowarzyszenie „Razem” w Przasnyszu,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Miejski w Przasnyszu,

- Stowarzyszenie Edukacji Pacjentów z Siedzibą w Przasnyszu,
- Stowarzyszenie Przedsiębiorczy Przasnysz,
- Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Przasnyszu,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Intellektualnie „Przyjazny Dom Pomocy Społecznej w Przasnyszu”,
- Stowarzyszenie „Klub Kolarski Kross Racing Team” Przasnysz,
- Stowarzyszenie Oświatowe Grono Przy Szkole Podstawowej Nr 2 im. H. Sienkiewicza W Przasnyszu,
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Jestem w Przasnyszu”,
- Związek Piłsudczyków RP Towarzystwo Pamięci Józefa Piłsudskiego Oddział Ziemi Przasnyskiej
- Stowarzyszenie „Pomocni” Przasnysz,
- Federacja Ruch Organizacji Na Rzecz Społecznej Aktywności „Rosa”,
- Stowarzyszenie Konfrontacja,
- Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U”,
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych w Przasnyszu,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Powiatowy w Przasnyszu,
- Przasnyskie Stowarzyszenie Pomocy Poszkodowanym w Wypadkach Niepełnosprawnym oraz Ich Rodzinom,
- Komenda Hufca Związku Harcerstwa Polskiego w Przasnyszu,
- Stowarzyszenie Eksploatacyjno-Historyczne Ziemi Przasnyskiej „Azymo”,
- Stowarzyszenie Arena Dobra,
- Stowarzyszenie Obywatelski Konwój Humanitarny.

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2021, w Przasnyszu pracowały 5 084 osoby, w tym 54,09% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 45,91% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2017-2021 wzrosła ogólna liczba osób pracujących o 4,65%. W 2021 roku na terenie Przasnysza na 1000 mieszkańców pracowało 307 osób. Jest to mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski.

Tabela 6. Liczba osób pracujących w latach 2017-2021

Liczba osób pracujących	
pracujący ogółem	
rok 2017	4 858 osób
rok 2018	4 891 osób
rok 2019	4 887 osób
rok 2020	4 842 osoby
rok 2021	5 084 osoby
pracujące kobiety	
rok 2017	2 664 kobiety
rok 2018	2 555 kobiet
rok 2019	2 640 kobiet
rok 2020	2 640 kobiet
rok 2021	2 750 kobiet
pracujący mężczyźni	
rok 2017	2 194 mężczyzn
rok 2018	2 336 mężczyzn
rok 2019	2 247 mężczyzn
rok 2020	2 202 mężczyzn
rok 2021	2 334 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Przasnyszu wynosiło 5 095,27 PLN, co odpowiada 84.90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Przasnysza 456 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 1 206 pracujących przyjeżdża do pracy spoza Miasta Przasnysz - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 750.

Ponadto, według danych GUS 51,7% aktywnych zawodowo mieszkańców Przasnysza pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 14,4% w przemyśle i budownictwie, a 11,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)⁵.

Rynek pracy w Przasnyszu dotykają dość standardowe problemy współczesnej gospodarki:

- niskie kwalifikacje osób pozostających w ewidencji osób bezrobotnych,
- niekorzystna struktura osób bezrobotnych (duży udział osób młodych, niski poziom wykształcenia, duża liczba osób długotrwale bezrobotnych),
- stosunkowo wysoka liczba małych przedsiębiorstw niegenerujących wysokiego popytu na pracę,
- zbyt mała liczba nowych inwestycji tworzących nowe miejsca pracy,
- niski popyt na tereny, nawet gotowe pod inwestycje,
- niski poziom wynagrodzeń,
- niski poziom aktywności nielicznych instytucji otoczenia biznesu,
- brak podmiotów ekonomii społecznej⁶.

---

⁵ Polska w liczbach - dane dla Miasta Przasnysz

⁶ Strategia rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030

Gospodarka

Podstawą gospodarki Przasnysza są przede wszystkim przedsiębiorstwa wielobranżowe, głównie handlowo-usługowe. Kluczowe zakłady pracy to Kross, ABB, jednostka wojskowa (2 Ośrodek Radioelektroniczny) oraz SP ZZOZ (Szpital im. dr. Wojciecha Oczko). Miasto nie posiada dominującej branży, która mogłaby stanowić o przewadze konkurencyjnej w skali regionu czy kraju.

W Przasnyszu dominują firmy małe i średnie (MŚP), a relatywnie mało jest mikroprzedsiębiorstw.

W bezpośrednim sąsiedztwie miasta, na obszarze gminy wiejskiej Przasnysz, istnieją uzbrojone tereny inwestycyjne będące w zarządzie Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i powiatu przasnyskiego, samo miasto Przasnysz nie ma jednak wyodrębnionych terenów inwestycyjnych.

W Przasnyszu w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 739 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 293 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 132 nowe podmioty, a 58 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (190) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (109) w roku 2020. W tym samym okresie najwięcej (353) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (58) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2021 roku.

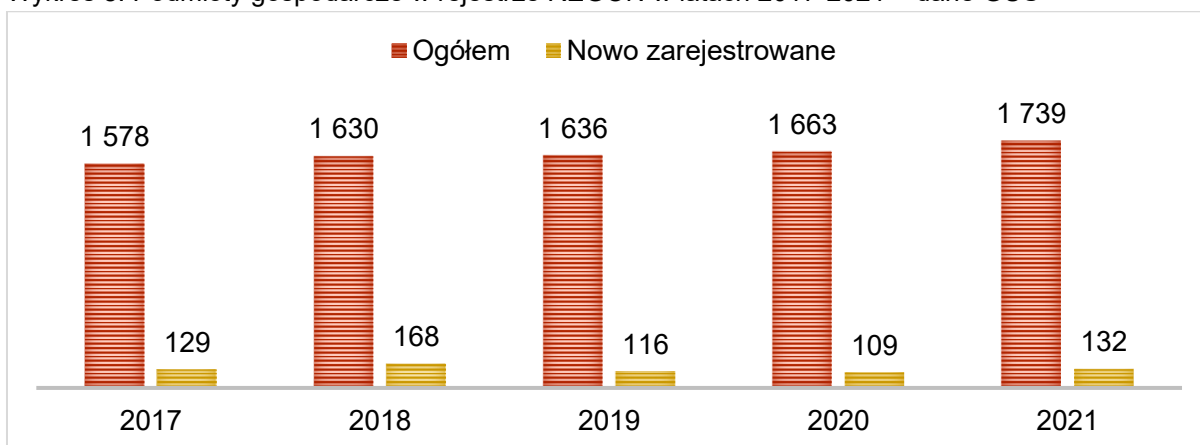
Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Przasnyszu najwięcej (123) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (1 650) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

1,9% (33) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 17,5% (304) podmiotów, a 80,6% (1 402) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Przasnyszu najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (26,6%) oraz budownictwo (13,0%).

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stały wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2017-2021 – dane GUS

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA PRZASNYSZ

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie miasta. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 7. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Przasnysza

Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	3,60
narkomania	3,15
wzrost przestępczości	3,02
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	2,82
bezrobocie	3,35
ubóstwo	3,27
przemoc	3,00
uzależnienia behawioralne	3,09

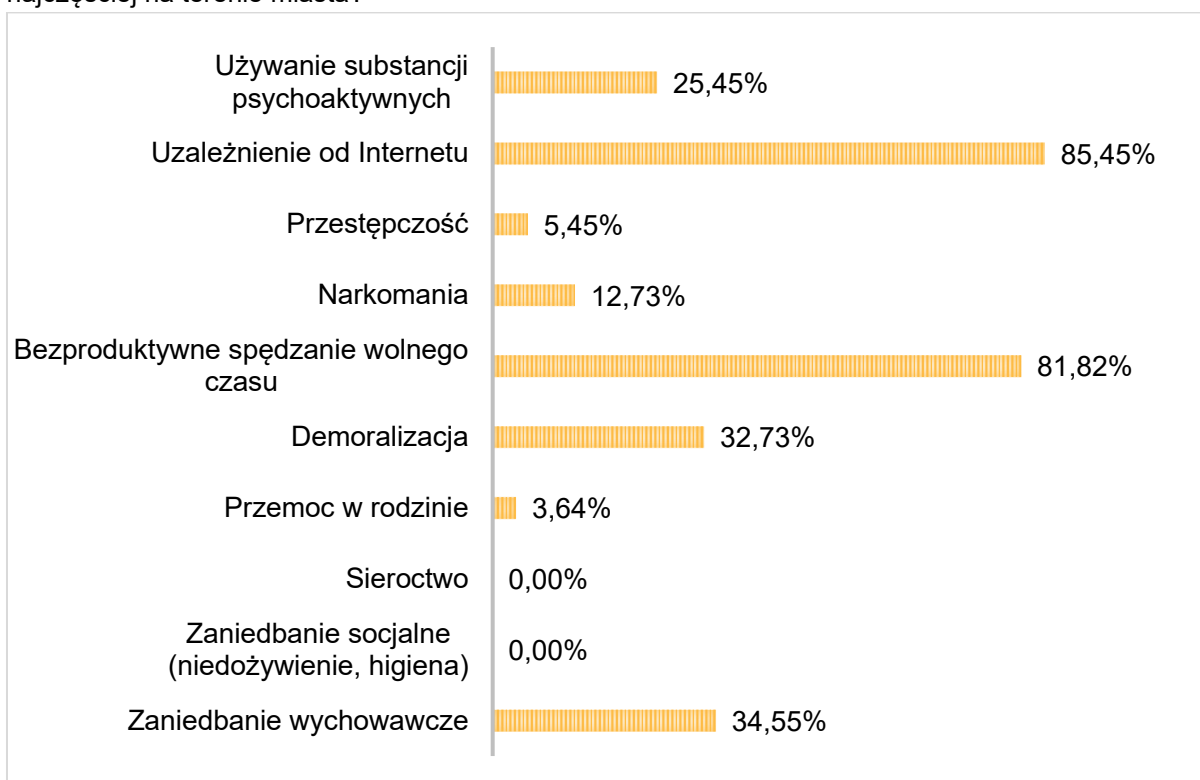
Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 3,60. Pozostałe problemy zostały ocenione na niższych poziomach. Najwyższa pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd terytorialny w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Przasnysza okazał się problem bezrobocia oraz problem ubóstwa. Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania innych najistotniejszych problemów w ich otoczeniu.

Wśród nich znalazły się m.in.: inflacja, wysokie koszty życia i jedzenia oraz brak koszy na śmieci.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie miasta w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu, wskazane przez 85,45% badanych mieszkańców. Kolejno 81,82% przyznało, iż jest to bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, a 34,55% wskazało na zaniedbanie wychowawcze. Następnie 32,73% dostrzega demoralizację, a 25,45% używanie substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Z kolei, 12,73% wskazało na narkomanię. Kolejno 5,45% zaznaczyło przestępczość, a 3,64% przemoc w rodzinie.

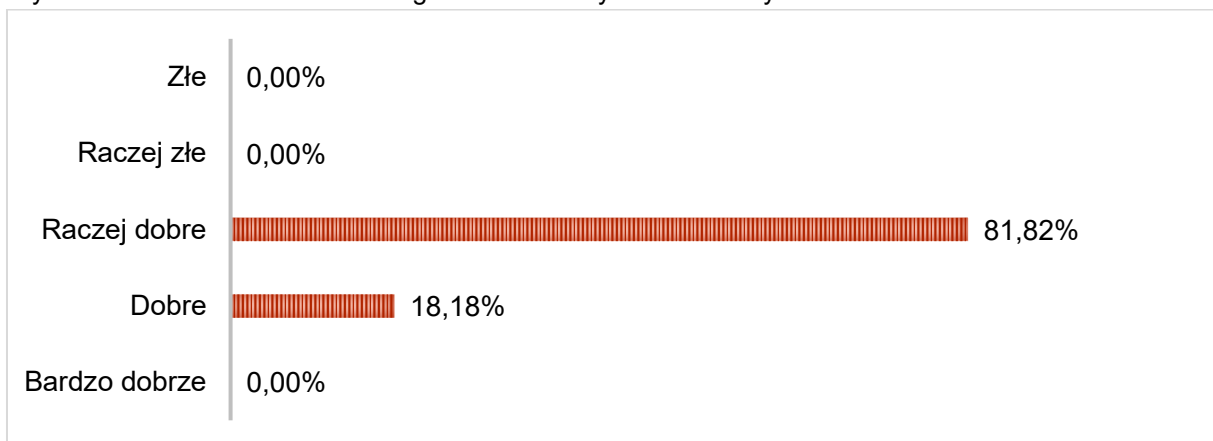
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie miasta?

Ogólne warunki życia w Przasnyszu mieszkańcy najczęściej oceniali jako raczej dobre. Taką odpowiedź wskazało 81,82% badanych respondentów. Z kolei, 18,18% przyznało, iż są one dobre. Żaden z badanych mieszkańców nie ocenił negatywnie warunków życia.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w Przasnyszu?

Poproszono również mieszkańców o ocenę sytuacji materialnej ich rodziny. I tak, 47,27% oceniło ją na poziomie dobrym. Kolejno 38,18% przyznało, że jest ona przeciętna, ani dobra, ani zła. Następnie 10,91% stwierdziło, iż jest ona zła, a pozostałe 3,64% oceniło ją jako bardzo dobrą.

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. ust. 1. ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W PRZASNYSZU

Misją Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej sformułowaną w dokumentach strategicznych jest wspieranie rodziny, dążenie do poprawy standardu życia, podnoszenia wartości kapitału ludzkiego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wszelkim formom dyskryminacji mieszkańców. Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2021 roku koncentrowała się na wsparciu osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania MOPS realizowane są w ścisłej współpracy z Urzędem Miasta Przasnysz, Wydziałem Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Zespołem Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komendą Powiatową Policji, Powiatowym Urzędem Pracy, Sądem Rejonowym, ZUS, służbą zdrowia, zakładami opiekuńczo-leczniczymi, szkołami i innymi instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się problematyką społeczną.

Miasto charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną, wykwalifikowanymi kadrami pomocy społecznej, które mają doświadczenie w realizacji wielu projektów społecznych. MOPS samodzielnie oraz w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi realizuje liczne projekty z dofinansowaniem zewnętrznym. W MOPS od 2002 roku prężnie działa i rozwija się Centrum Wolontariatu, które koordynuje działalność wszystkich wolontariuszy na terenie miasta.

Z pomocy społecznej w 2021 roku korzystały 984 osoby, co stanowiło 5,95% wszystkich mieszkańców. W stosunku do 2020 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 177 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 350 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2020 o 40 osób.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przasnyszu wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
rodziny korzystające z pomocy społecznej	rok 2019	491 rodzin
	rok 2020	479 rodzin
	rok 2021	431 rodzin
liczba osób w rodzinach	rok 2019	1 264 osoby
	rok 2020	1 161 osób
	rok 2021	984 osoby
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	rok 2019	27 rodzin
	rok 2020	26 rodzin
	rok 2021	28 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia niepieniężne – choć liczba osób korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 9. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez MOPS	Rok	Liczba
świadczenia pieniężne	rok 2019	307 osób
	rok 2020	328 osób
	rok 2021	293 osoby
świadczenia niepieniężne	rok 2019	501 osób
	rok 2020	415 osób
	rok 2021	376 osób
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	rok 2019	1 092 osoby
	rok 2020	1 042 osoby
	rok 2021	845 osób
usługi opiekuńcze	rok 2019	40 osób
	rok 2020	46 osób
	rok 2021	51 osób
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2019	30 osób
	rok 2020	26 osób
	rok 2021	28 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez MOPS w Przasnyszu w 2021 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba
niepełnosprawność	rok 2019	100 rodzin
	rok 2020	101 rodzin
	rok 2021	102 rodziny
bezrobocie	rok 2019	236 rodzin
	rok 2020	271 rodzin
	rok 2021	241 rodzin
osoby dotknięte klęską żywiołową	rok 2019	0 rodzin
	rok 2020	0 rodzin
	rok 2021	0 rodzin
ubóstwo	rok 2019	376 rodzin
	rok 2020	349 rodzin
	rok 2021	307 rodzin
bezzradność opiek. wych.	rok 2019	132 rodziny
	rok 2020	126 rodzin
	rok 2021	99 rodzin
długotrwała lub ciężka choroba	rok 2019	196 rodzin
	rok 2020	232 rodziny
	rok 2021	225 rodzin
przemoc w rodzinie	rok 2019	87 rodzin
	rok 2020	56 rodzin
	rok 2021	48 rodzin
bezdomność	rok 2019	16 osób
	rok 2020	26 osób
	rok 2021	32 osoby
alkoholizm	rok 2019	25 rodzin
	rok 2020	23 rodziny
	rok 2021	24 rodziny
narkomania	rok 2019	2 rodziny
	rok 2020	3 rodziny
	rok 2021	4 rodziny

inne:	rok 2019	2 rodziny
	rok 2020	6 rodzin
	rok 2021	4 rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Tabela 11. W związku z procedurą „Niebieskie Karty” – procedury wszczęte przez MOPS

Procedura „Niebieskie Karty”:	Rok	Liczba
Wszczęcie procedur	Rok 2019	41 procedur
	Rok 2020	33 procedury
	Rok 2021	33 procedury

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przasnyszu, w którym wzięło udział 17 osób. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu Miasta Przasnysz pracownicy MOPS najczęściej wymieniali nieporadność życiową, alkoholizm oraz bezradność opiekuńczo-wychowawczą, a kolejno bezrobocie, niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami, ubóstwo oraz niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno-prawnego. Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na przemoc w rodzinie.

Z odpowiedzi pracowników MOPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają problemy finansowe, trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a kolejno bezrobocie, nadużywanie alkoholu/alkoholizm, konflikty ze współmałżonkiem/partnerem, problemy zdrowotne w rodzinie oraz uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych). Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na przemoc.

Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS, w 2021 roku w Przasnyszu zarejestrowane były 472 osoby bezrobotne, w tym: 255 kobiet oraz 217 mężczyzn. Porównując 2021 rok do 2017 roku można zauważyć, iż ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Przasnyszu zmalała o 27,82%. Szczególnie zauważalny jest spadek zarejestrowanych bezrobotnych kobiet oraz osób długotrwale bezrobotnych.

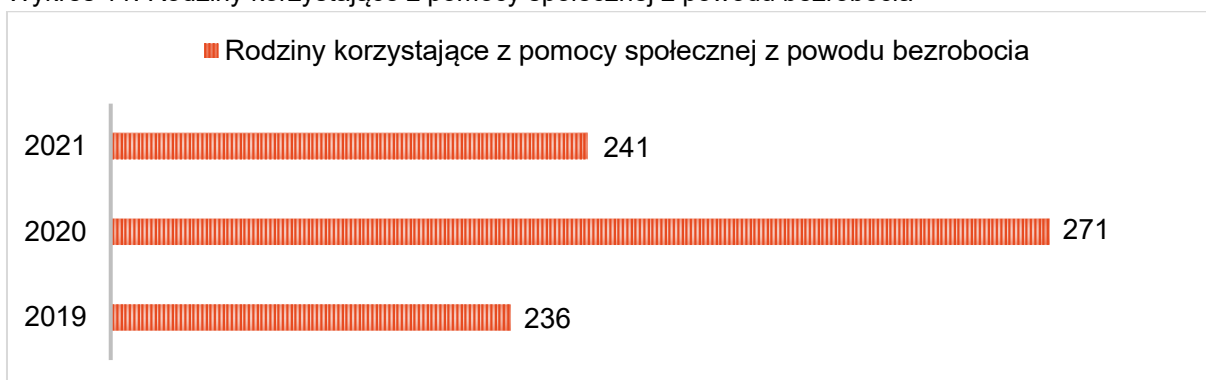
Tabela 12. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2017-2021

Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2017	654 osoby
rok 2018	666 osób
rok 2019	577 osób
rok 2020	633 osoby
rok 2021	472 osoby
kobiety	
rok 2017	377 kobiet
rok 2018	370 kobiet
rok 2019	332 kobiety
rok 2020	348 kobiet
rok 2021	255 kobiet
mężczyźni	
rok 2017	277 mężczyzn
rok 2018	296 mężczyzn
rok 2019	245 mężczyzn
rok 2020	285 mężczyzn
rok 2021	217 mężczyzn
osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2017	380 osób
rok 2018	368 osób
rok 2019	313 osób
rok 2020	347 osób
rok 2021	279 osób

Bezrobocie rejestrowane w Przasnyszu wynosiło w 2021 roku 7,4% (8,5% wśród kobiet i 6,4% wśród mężczyzn). Jest to więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa mazowieckiego (4,2%) oraz więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (5,2%).

Zgodnie z danymi MOPS w Przasnyszu, w 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia była najwyższa, a w 2019 roku najniższa.

Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Bezdomność

Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie następuje badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania⁷.

Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

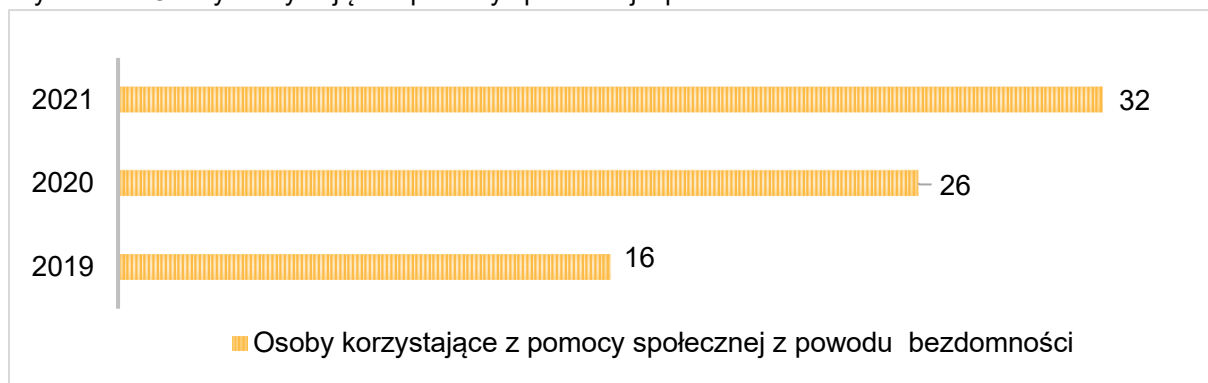
Zgodnie z Ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej pomoc osobom bezdomnym należy do zadań własnych gmin. Pomoc ta może mieć formę udzielenia schronienia, zabezpieczenie posiłku, ubrania, a także zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne. Osoba bezdomna może zostać objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności, polegającym na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. Pomoc osobom bezdomnym z terenu Miasta Przasnysz świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu.

---

⁷ Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Zgodnie z danymi MOPS w Przasnyszu, na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności.

Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu⁸.

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 13. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) dla Polski 38,6 mln mieszkańców oraz Miasto Przasnysz 16 544 mieszkańców	
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Polska: ok. 2% populacji
	Miasto Przasnysz: 2% tj. ok. 331 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	Polska: ok. 4% populacji
	Miasto Przasnysz: 4% tj. ok. 661 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	Polska: ok. 4% populacji
	Miasto Przasnysz: 4% tj. ok. 661 osób

⁸ PARPA - szkody zdrowotne i uzależnienie, picie ryzykowne i szkodliwe

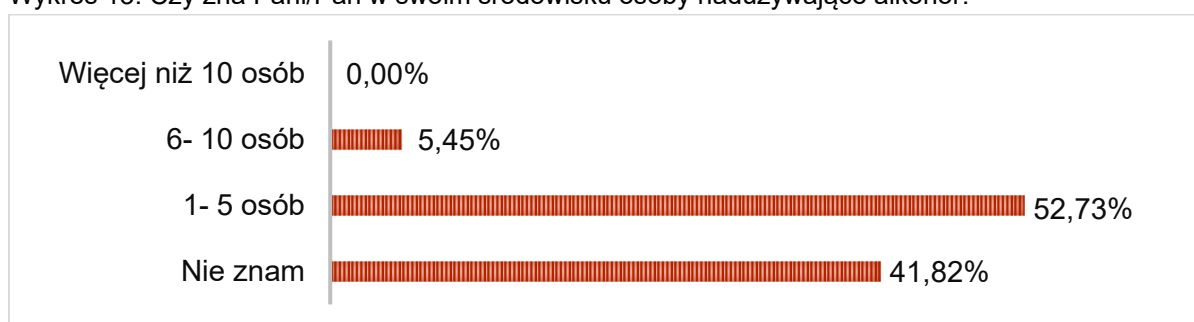
Osoby pijące szkodliwie	Polska: 5-7% populacji
	Miasto Przasnysz: 5-7% tj. ok. 827 – 1 158 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	Polska: 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin
	Miasto Przasnysz: ok. 881 osób dorosłych i dzieci

Źródło: PARPA

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Miasta Przasnysz wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Dla 52,73% badanych jest to problem zauważalny na terenie Przasnysza, a dla 14,55% jest to problem bardzo powszechny. Z kolei, 16,36% uważa, że są to nieliczne przypadki i tyle samo nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

52,73% uważa, że osoby spożywające alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów, gdyż łącznie 58,18% zna osobiście kogoś, kto w ich ocenie nadużywa alkoholu, w tym: 52,73% do 5 takich osób, a 5,45% od 6 do 10 takich osób. Pozostali ankietowani, tj. 41,82% zaprzeczyli posiadaniu takich znajomości.

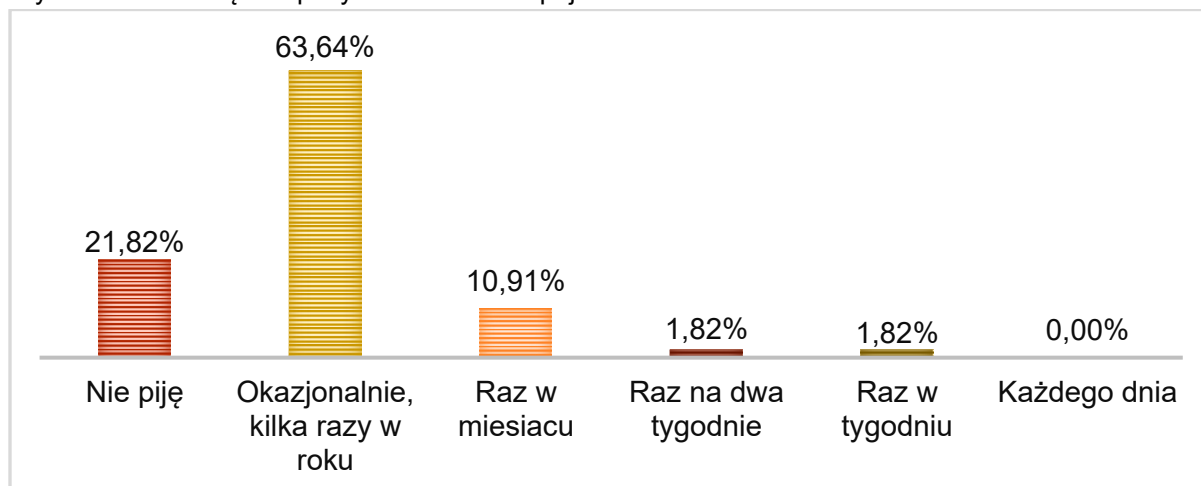
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Jak wynika z deklaracji badanych mieszkańców z terenu Przasnysza, alkohol jest obecny w ich życiu, lecz częstotliwość jego spożywania jest zazwyczaj okazjonalna. Najlicniejsza grupa ankietowanych tj. 63,64% przyznała się do spożywania napojów alkoholowych okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. Z kolei, 21,82% zadeklarowało

abstynencję, natomiast 10,91% przyznało, iż spożywa alkohol raz w miesiącu. Z kolei, 1,82% przyznało, iż ma to miejsce raz w tygodniu i tyle samo spożywa alkohol raz na dwa tygodnie. Analizując płeć respondenta, zarówno kobiety, jak i mężczyźni deklarowali najczęściej, iż spożywają alkohol okazjonalnie.

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Podkreślić należy, iż 29,09% ankietowanych przyznało, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż 5,45% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Ponadto, łącznie 25,45% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Z pozyskanych danych wynika, iż 20,00% badanych potrafiło samodzielnie wskazać przynajmniej jedną instytucję, która zajmuje się taką pomocą. Odpowiedzi respondentów wskazywały najczęściej na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, a kolejno Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pozostałe 80,00% przyznało, że nie zna żadnej instytucji, udzielającej pomocy osobom uzależnionym. W celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji działających w obszarze profilaktyki, zasadnym wydaje się więc podjęcie działań informacyjnych w tym zakresie.

Problem alkoholizmu potwierdzają także odpowiedzi uczestniczących w badaniu sprzedawców napojów alkoholowych, gdyż 100,00% badanych przyznało, że spotyka

się z próbami zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe. Badani deklarowali najczęściej, że próby zakupu alkoholu przez osoby młode zdarzają się raczej rzadko. Pozytywnym jest, że w przypadku wątpliwości co do pełnoletności klienta, wszyscy sprzedawcy proszą o okazanie dokumentu potwierdzającego wiek. Co więcej, wszyscy sprzedawcy uczestniczący w badaniu ankietowym mają świadomość jakie kary grożą za sprzedaż alkoholu osobie niepełnoletniej. Uwagę zwraca jednak wynik wskazujący, iż 25,00% ankietowanych nie wie na czym polega zakaz reklamowania napojów alkoholowych w punktach sprzedaży, wynikający z art.13¹ Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Wobec powyższego zasadnym będzie podjęcie działań szkoleniowych w tym zakresie.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie miasta. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizuje szeroką działalność profilaktyczną oraz prowadzi postępowanie wobec osób nadużywających alkoholu/narkotyków.

Dane z działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019-2021 wskazują, iż zmalała liczba wniosków o leczenie odwykowe, natomiast wzrosła liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego. Na przestrzeni lat 2019-2021 przeprowadzono wiele kontroli punktów sprzedaży. Ponadto, w 2020 roku przeprowadzono najwięcej rozmów motywujących na przestrzeni lat 2019-2021. Na przestrzeni lat 2019-2021 członkowie MKRPA uczestniczyli regularnie w szkoleniach.

Tabela 14. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania MKRPA	Rok	Liczba
posiedzenia MKRPA (ogółem)	rok 2019	8 posiedzeń
	rok 2020	10 posiedzenia
	rok 2021	11 posiedzeń
posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywującej	rok 2019	15 posiedzeń
	rok 2020	17 posiedzeń
	rok 2021	13 posiedzeń
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2019	25 rozmów
	rok 2020	32 rozmowy
	rok 2021	28 rozmów
kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2019	81 kontroli
	rok 2020	69 kontroli
	rok 2021	67 kontroli
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2019	25 wniosków
	rok 2020	15 wniosków
	rok 2021	15 wniosków
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2019	3 zlecenia
	rok 2020	2 zlecenia
	rok 2021	2 zlecenia
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2019	3 wnioski
	rok 2020	4 wnioski
	rok 2021	4 wnioski
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2019	15 postanowień
	rok 2020	15 postanowień
	rok 2021	22 postanowienia
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2019	1 szkolenie
	rok 2020	2 szkolenia
	rok 2021	1 szkolenie

Z danych przekazanych przez MKRPA wynika, iż liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu była najwyższa w 2020 roku. Ponadto, w 2020 roku członkowie MKRPA wszczęli 2 procedury NK.

Tabela 15. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny	Rok	Liczba
liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	rok 2019	46 rodzin
	rok 2020	56 rodzin
	rok 2021	48 rodzin
rodziny z problemem alkoholowym	rok 2019	32 rodziny
	rok 2020	41 rodzin
	rok 2021	36 rodzin

Tabela 16. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

Procedura „Niebieskie Karty”	Rok	Liczba
wszczenie procedur	rok 2019	1 procedura
	rok 2020	2 procedury
	rok 2021	1 procedura

W Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo na ulicy Świerczewo 9, funkcjonowała świetlica opiekuńczo-wychowawcza dla dzieci i młodzieży. Ze względu na sytuację związaną z wystąpieniem pandemii COVID – 19, świetlica miała przerwy w funkcjonowaniu. Od września 2021 roku w świetlicy zatrudnionych było pięć osób: pedagog prowadzący terapię, dwoje opiekunów dla dzieci, pomagających im również w nauce oraz dwie osoby przygotowujące posiłki i sprzątające pomieszczenia.

Świetlica:

- liczba dzieci w placówce: 44 dzieci, w tym z rodzin alkoholowych: 32 dzieci.

Grupy samopomocowe:

- liczba placówek: 2, w tym 1 dla uzależnionych oraz 1 dla współuzależnionych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przasnyszu za zgodą Burmistrza Przasnysza zrealizowała następujące projekty w 2021 roku:

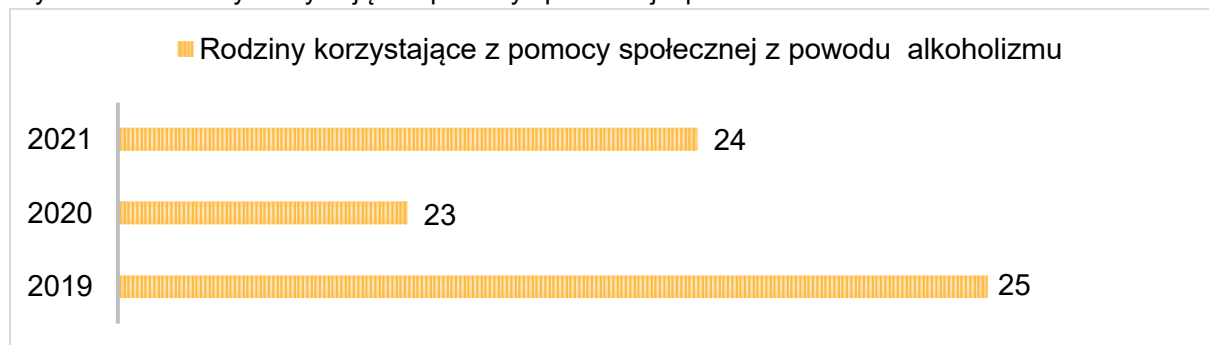
- „Turniej online” na platformie www.gampre.pl. - zorganizowano 3 turnieje online;
- „Przasnyska Akademia Darta”- przeprowadzono cykliczne zajęcia Darta dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
- „Piknik rodzinny” oraz „Rodzinny event kulinarny”- zorganizowano dwa pikniki rodzinne integrujące pokolenia;
- „Mikołajkowy event profilaktyczny” – przeprowadzenie happeningu teatralnego, warsztatów tanecznych oraz rozdanie paczek profilaktycznych.

Projekty zrealizowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przasnyszu były przede wszystkim skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych z rodzin z problemem alkoholowym, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Osoby uzależnione mają możliwość leczenia i uczestnictwa w terapii w Poradni Leczenia Uzależnień i Ośrodku Leczenia Uzależnień zlokalizowanych w Szpitalu Powiatowym w Przasnyszu. Osoby chcące uwolnić się od nałogu i ich rodziny wspierane są przez Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym i ich Rodzinom „Filadelfia” oraz przez Klub Abstynenta „Orlik”.

Zgodnie z danymi MOPS w Przasnyszu liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w latach 2019-2021 utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Narkomania

Według danych z lat 2018/2019 odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% (badanie z 2018 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)⁹.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Miasta Przasnysz, jednak są to nieliczne przypadki. Taką odpowiedź zaznaczyło 60,00% badanych mieszkańców. Większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki (83,64%), jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (94,55%). Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się 7,27% respondentów twierdząc, iż był to jednorazowy kontakt.

Zgodnie z danymi MOPS w Przasnyszu, na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

⁹ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020

Uzależnienia behawioralne

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. (...) Takie zjawiska, jak ogólnoświatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia.¹⁰

Wraz ze wzrostem popularności i dostępności nowych technologii wzrasta także lista zagrożeń związana z ich użytkowaniem. Według opublikowanych przez GUS danych z 2017 r. 98,8% gospodarstw domowych z dziećmi wykorzystuje Internet do codziennych aktywności. W zrealizowanych rok wcześniej badaniach „Nastolatki wobec Internetu” (Kamieniecki i in., 2016) również wykazano, że w domu korzysta z niego codziennie ponad 90% nastolatków. Internet stał się nieodłącznym elementem życia młodych ludzi, niezbędnym do nauki i komunikacji. Powszechne korzystanie przez młodzież z tego medium nasuwa pytania o związane z tym zagrożenia. Choć dla większości użytkowników Internet faktycznie jest narzędziem pracy, rozrywki i komunikacji, to jednak w przypadku pewnej grupy młodych internautów korzystanie z sieci może wymykać się spod kontroli.

W związku z tym zadano poszczególnym grupom badawczym kilka pytań odnośnie zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Zapytano nauczycieli, czy wśród uczniów dostrzegają problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi. Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że wśród zachowań uczniów można zaobserwować wiele problemów związanych z uzależnieniami od czynności. Najczęściej zauważalnymi są: nałogowe korzystanie z telefonu komórkowego, nadmierne korzystanie z gier komputerowych oraz

---

¹⁰ Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9

nadmierne korzystanie z Internetu. Szczegółowe odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Czy wśród zachowań uczniów dostrzega Pani/Pan problemy związane z:

Czy wśród zachowań uczniów dostrzega Pani/Pan problemy związane z:	Tak
nałogowym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonoholizm)	91,43%
strachem związanym z brakiem kontaktu z telefonem komórkowym (nomofobia)	54,29%
zaburzenia nastroju związane z użytkowaniem serwisów społecznościowych (depresja facebookowa)	48,57%
nadmiernym wykorzystywaniem przeglądarek internetowych (Efekt Google'a)	51,43%
nadmiernym korzystaniem z Internetu (sieciolizm)	77,14%
nadmiernym korzystaniem z gier typu hazardowego	5,71%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	88,57%
zaburzeniami odżywiania	28,57%
zachowaniem autoagresywnym (samookaleczenia)	25,71%

Ponadto, 51,43% respondentów oceniło swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych jako dobrą. Warto dodać, że 74,29% badanych nauczycieli chciałoby uczestniczyć w szkoleniach poświęconych tematyce uzależnień behawioralnych.

Wśród dorosłych mieszkańców z terenu Miasta Przasnysz najważniejszym problemem okazał się problem nadmiernego korzystania z Internetu. Taką odpowiedź wskazało 38,18% badanych mieszkańców. Kolejno 34,55% mierzy się z fonoholizmem. Pozostałe wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	Tak
uzależnieniem od pracy (pracoholizm)	9,09%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonoholizm)	34,55%

nadmiernym korzystaniem z Internetu	38,18%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	3,64%
hazardem	0,00%
nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupoholizm)	9,09%
nadmiernym objadaniem się (jedzenioholizm)	3,64%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	1,82%

Ponadto, 49,09% badanych mieszkańców oceniło na poziomie dostatecznym swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych. Kolejno 25,45% przyznało, iż jest ona dobra, a 14,55% stwierdziło, że ich wiedza w tym zakresie jest niedostateczna. Następnie 3,64% przyznało, iż posiada bardzo dobrą wiedzę w tym temacie, a pozostałe 7,27% nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, zaleca się upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują na problem starzenia się społeczeństwa na terenie Miasta Przasnysz. Zwłaszcza zauważalny jest rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego. Przejawia się on wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. Związku z tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wymusza na władzach samorządowych podejmowanie działań zmierzających do redukcji jego skutków.

Tabela 19. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2017	17 223 osoby
rok 2018	17 309 osób
rok 2019	17 177 osób
rok 2020	16 712 osób
rok 2021	16 544 osoby
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2017	3 319 osób
rok 2018	3 384 osoby
rok 2019	3 372 osoby
rok 2020	3 210 osób
rok 2021	3 189 osób
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2017	9 650 osób
rok 2018	9 506 osób
rok 2019	9 273 osoby
rok 2020	8 905 osób
rok 2021	8 755 osób

osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2017	4 254 osoby
rok 2018	4 419 osób
rok 2019	4 532 osoby
rok 2020	4 597 osób
rok 2021	4 600 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy demograficzne (GUS) wskazują na przyspieszenie negatywnych tendencji – do 2030 roku dzieci do 14 roku życia ubędzie nawet o 15,4% (ostatnie dwa lata były szczególnie niekorzystne pod względem ujemnego przyrostu naturalnego), a osób w wieku produkcyjnym o blisko 8,2%; przybędzie za to 20,8% osób po 65 roku życia.

Przasnysz posiada liczne bariery architektoniczne w przestrzeni miejskiej. Brak jest kompleksowego programu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami oraz systemowych rozwiązań dla osób z chorobami psychicznymi. W mieście brak jest kompleksowej polityki wobec seniorów, chociaż poszczególne instytucje gminne realizują szereg wydarzeń i aktywności skierowanych do osób starszych. W mieście istnieje duży wachlarz możliwości wsparcia seniorów, brakuje jednak domu dziennej opieki, dlatego miasto planuje budowę Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego¹¹.

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, uprawniające między innymi do zasiłku stałego, okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

---

¹¹ Strategia rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030

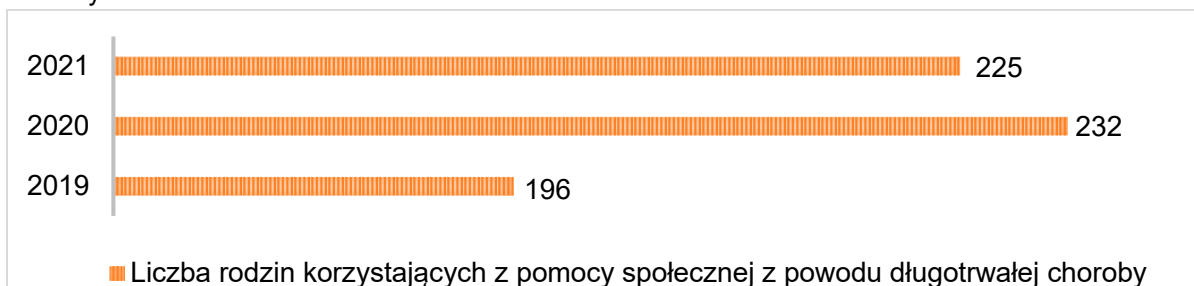
Zgodnie z danymi MOPS w Przasnyszu, na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2020 roku była najwyższa.

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie MOPS w Przasnyszu

Częstotliwość występowania ciężkich i długotrwałych chorób oraz niepełnosprawności, w tym m.in. w związku ze starzeniem się społeczeństwa, pozwala przypuszczać, że w okresie objętym Strategią liczba osób wymagających wsparcia z tytułu chorób i niepełnosprawności będzie wzrastać.

Działania prowadzone na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie Miasta Przasnysz:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu organizuje usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Wsparciem w 2022 roku objętych było 14 osób. W ramach świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych osoby objęte wsparciem otrzymują pomoc w zakresie:

- utrzymania kontaktów z Poradnią Zdrowia Psychicznego,
- wsparcia psychicznego,

- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
- trening umiejętności społecznych,
- kontrola przyjmowania leków,
- trening prowadzenia gospodarstwa domowego,
- kontakt z rodziną.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Przasnyszu realizowane są również usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób starszych i niesamodzielnych. Ponadto realizowane są następujące Programy:

- Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”,
- Program „Opieka wytchnieniowa”,
- Program „Opieka 75+”,
- Program Wspieraj Seniora.

Tabela 20. Programy realizowane przez MOPS w Przasnyszu

Liczba osób uczestniczących w programach	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”	2	6	6	20
Program „Opieka wytchnieniowa”	0	4	2	4
Program „Opieka 75+”	10	7	12	9
Usługi opiekuńcze	40	46	51	51

Ponadto, na terenie Miasta Przasnysz działają:

- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Rada Seniorów,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- Koło Przyjaciół Harcerstwa,
- Miejski Chór Męski w Przasnyszu,
- Przasnyski Chór Seniorów,
- Klub Seniora.

Klub Seniora czynny jest w każdy wtorek w godzinach od 11:00 do 14:00. Klub seniora ma na celu integrowanie i wsparcie aktywności osób starszych.

Usługi świadczone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu dla osób z niepełnosprawnościami:

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące na terenie Powiatu Przasnyskiego (Miasto Przasnysz, Miasto i Gminy Chorzele, Gmina Jednoróżec, Gmina Przasnysz, Gmina Krasne, Gmina Czernice Borowe, Gmina Krzynowłoga Mała) posiadające orzeczenie mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych niżej wymienionych rodzajów zadań:

- dofinansowanie ze środków PFRON do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie ze środków PFRON do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie ze środków PFRON do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny (dotyczy również osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą , osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej,
- dofinansowane ze środków PFRON do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie ze środków PFRON do organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki (dotyczy wyłącznie osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej).

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu dla osób z niepełnosprawnościami:

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy:

- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- przygotowania zawodowego dorosłych,
- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- studiów podyplomowych,
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową,
- bonu na zasiedlenie,
- bonu szkoleniowego,

- bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców¹².

Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

<p>Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
<p>Uprawnienia osoby z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadające status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy).

¹² Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu - informacje dla osób z niepełnosprawnościami

	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

Pracownicy MOPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na bariery architektoniczne i komunikacyjne, izolację, wykluczenie społeczne, niskie dochody, brak dostępu do odpowiedniej opieki medycznej oraz rehabilitacji, wysokie bezrobocie wśród osób z niepełnosprawnościami, problemy zdrowotne, brak dobrze wykwalifikowanych opiekunek oraz na brak oferty kulturalnej skierowanej do osób z niepełnosprawnościami. Według 47,06% badanych pracowników MOPS oferta pomocy osobom z niepełnosprawnościami (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest raczej wystarczająca. Z kolei, 35,29% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 17,65% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy MOPS wymieniali najczęściej samotność, ubóstwo, bariery architektoniczne, niepełnosprawność, wykluczenie społeczne, brak pomocy w codziennym funkcjonowaniu oraz w załatwianiu spraw urzędowych, ograniczony dostęp do placówek medycznych oraz brak dziennego domu pobytu, problemy zdrowotne, długi czas oczekiwania do lekarzy specjalistów, brak zainteresowania, wsparcia i zrozumienia potrzeb ze strony najbliższych (dzieci, wnuków), brak zorganizowanych form wsparcia, brak atrakcyjnych zajęć oraz obojętność ludzi wobec osób starszych. Według 41,17% badanych pracowników MOPS oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) nie jest wystarczająca i również 41,17% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 17,65% wyraziło przeciwne zdanie w tym temacie.

Zdaniem pracowników MOPS najbardziej ucierpiały podczas pandemii osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami i to do nich w pierwszej kolejności należy kierować wsparcie.

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród osób z niepełnosprawnościami z terenu Miasta Przasnysz:

W ramach przygotowania niniejszego dokumentu Strategii przeprowadzono badania ankietowe wśród osób z niepełnosprawnościami. W badaniu wzięło udział 50 osób, w tym 34 kobiety oraz 16 mężczyzn. I tak, 42,00% z nich reprezentowało przedział wiekowy 31-60 lat, z kolei 40,00% było w wieku powyżej 60 lat, a pozostałe 18,00% w wieku 20-30 lat. Ponadto, 52,00% posiadało umiarkowany stopień niepełnosprawności, z kolei 36,00% zaznaczyło znaczny stopień niepełnosprawności, a pozostałe 12,00% lekki. Badane osoby posiadały najczęściej wykształcenie podstawowe (44,00%), a kolejno zawodowe (24,00%), średnie (20,00%), policealne i wyższe (wskazane po równo przez 6,00%).

Na początku badania poproszono osoby z niepełnosprawnościami o ocenę warunków życia w Przasnyszu. I tak, 54,00% przyznało, że są raczej zadowoleni z warunków życia, a 26,00% stwierdziło, że trudno jest to określić. Z kolei, 8,00% przyznało, iż są bardzo zadowoleni, a 10,00% jest raczej niezadowolonych. Pozostałe 2,00%

przyznało, że są bardzo niezadowolony z obecnych warunków życia na terenie Miasta Przasnysz.

Wykres 19. Jak Pan/ Pani ocenia warunki życia na terenie miasta?

Według 58,00% respondentów w działaniach miasta uwzględniane są potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Z kolei, 20,00% wyraziło zadanie przeciwne, a pozostałe 22,00% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi na tak zadane pytanie.

Osoby z niepełnosprawnościami zamieszkujące teren miasta wskazywały najczęściej na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji). Taką odpowiedź wskazało 54,00% respondentów. Kolejno 48,00% wskazało na bariery architektoniczne, a 30,00% na bezrobocie. Następnie 26,00% wskazało na problemy psychologiczne i tyle samo wskazało na izolację. Z kolei, 20,00% wskazało na brak akceptacji w środowisku lokalnym. Pozostałe 16,00% przyznało, iż problemem jest utrudniony dostęp do usług opiekuńczych.

Tabela 22. Jakie problemy najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami na terenie miasta?

Jakie problemy najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych?	n= 50 osób
bariery architektoniczne	48,00%
utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	16,00%

utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji)	54,00%
problemy psychologiczne	26,00%
izolacja	26,00%
brak akceptacji w środowisku lokalnym	20,00%
bezrobocie	30,00%
inne	0,00%

Najczęściej dostrzeganym ułatwieniem zaobserwowanym przez osoby z niepełnosprawnością na terenie Miasta Przasnysz jest brak barier architektonicznych w urzędach oraz likwidowanie barier architektonicznych na terenie miasta, a kolejno wskazali na zadowalającą opiekę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przasnyszu oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przasnyszu, w tym możliwość ubiegania się o pomoc asystenta osoby niepełnosprawnej.

Warto zaznaczyć, iż 60,00% respondentów zna instytucje, które pomagają osobom z niepełnosprawnościami. Najczęściej wskazywali na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, a kolejno Środowiskowy Dom Samopomocy, Klub Seniora, PFRON oraz Stowarzyszenie Zaczarowany Zakątek. Pozostałe 40,00% przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Następnie poproszono osoby z niepełnosprawnościami z terenu miasta o ocenę funkcjonowania obszarów publicznych w Przasnyszu oraz dostosowania ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Dostosowanie strony internetowej instytucji publicznych dla osób niewidomych i słabowidzących sprawiło największy kłopot w ocenie, gdyż 40,00% respondentów nie wiedziało, jak ustosunkować się do tak zadanego pytania. Z kolei, 28,00% oceniło dostatecznie tą kwestię, a 14,00% dobrze. Następnie 12,00% oceniło tą kwestie niedostatecznie, a pozostałe 6,00% bardzo dobrze.

Dostosowanie infrastruktury, przestrzeni publicznej dla osób niewidomych i słabowidzących 26,00% badanych oceniło dostatecznie, 24,00% niedostatecznie, a 16,00% dobrze. Pozostałe 34,00% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Dostosowanie infrastruktury, przestrzeni publicznej dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich najwyższy odsetek tj. 38,00% ocenił dostatecznie. Kolejno 26,00% oceniło ta kwestię niedostatecznie, 24,00% dobrze, a 6,00% bardzo dobrze i tyle samo nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

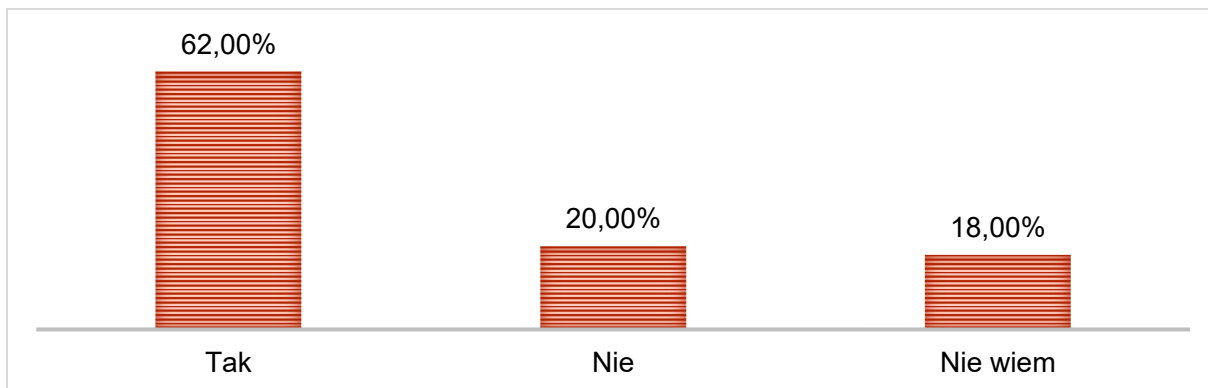
Poziom obsługi osób niepełnosprawnych i znajomość zasad komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach, 38,00% respondentów oceniło dobrze. Z kolei, 28,00% oceniło dostatecznie tą kwestię, 16,00% niedostatecznie, a 6,00% bardzo dobrze. Pozostałe 12,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Ogólną dostępność informacji (informacje o sposobie i miejscu załatwiania sprawy, oznakowanie w budynku) największy odsetek respondentów tj. 40,00% ocenił dobrze. Kolejno 32,00% oceniło tą kwestię dostatecznie, a 16,00% niedostatecznie. Z kolei, 6,00% oceniło tą kwestię bardzo dobrze i tyle samo nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wśród działań mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie miasta ankietowane osoby z niepełnosprawnościami wskazywały najczęściej na dalsze likwidowanie barier architektonicznych, przeciwdziałanie wykluczeniu oraz na aktywizację zawodową. Kilka badanych osób jako konieczne działania wymieniło: organizowanie zajęć dla osób niepełnosprawnych, w tym zajęć sportowych, zatrudnienie większej liczby pracowników do pomocy osobom niepełnosprawnym i przeprowadzanie szkoleń dla takich pracowników, tworzenie nowych miejsc pracy oraz łatwiejszy dostęp informacji.

Kolejno zapytano osoby z niepełnosprawnościami czy byłby zainteresowane uczestnictwem w aktywnościach kulturalnych, rozrywkowych, turystycznych dedykowanym osobom z niepełnosprawnościami organizowanych na terenie miasta. I tak, 62,00% respondentów odpowiedziało twierdząco na tak zadane pytanie, z kolei 20,00% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 18,00% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi na tak zadane pytanie.

Wykres 20. Czy byłby Pan/ byłaby Pani zainteresowana uczestniczeniem w aktywnościach kulturalnych, rozrywkowych, turystycznych dedykowanym osobom z niepełnosprawnościami organizowanych na terenie miasta?

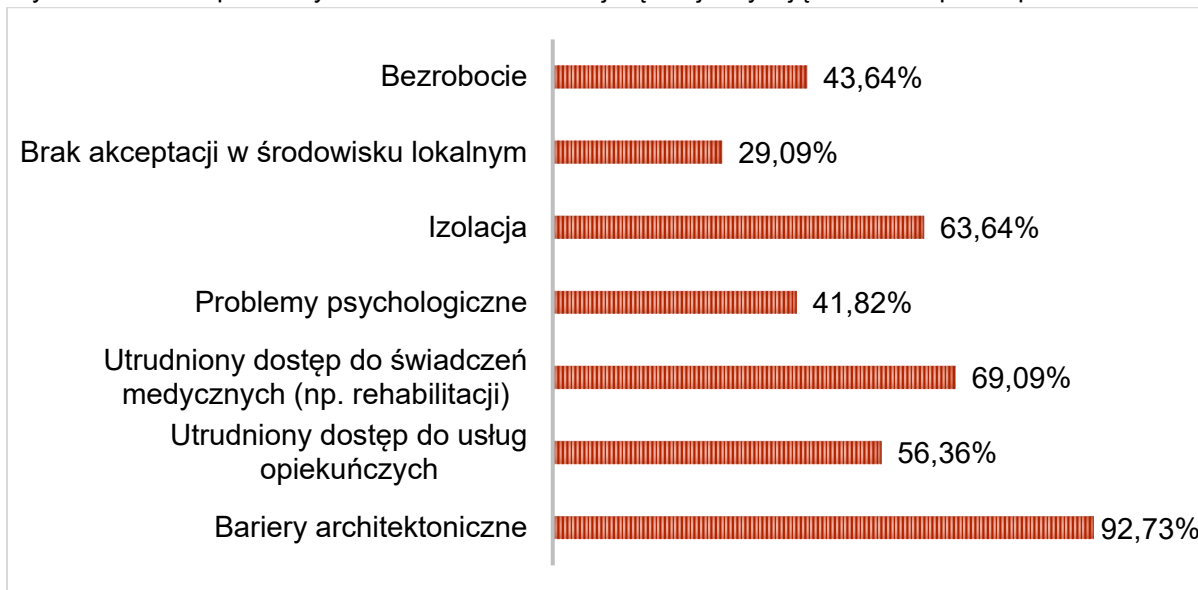
Ponadto, 20,00% respondentów potwierdziło chęć skorzystania ze wsparcia asystenta osoby niepełnosprawnej. Z kolei, 34,00% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie. Ponadto, 30,00% przyznało, iż korzysta już z takiej możliwości, a pozostałe 16,00% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Na samym końcu zadano pytanie osobom z niepełnosprawnościami, czy czują się wykluczeni z lokalnej grupy społecznej. I tak, 54,00% zaprzeczyło, a 18,00% odpowiedziało twierdząco na tak zadane pytanie. Pozostałe 28,00% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców z terenu Miasta Przasnysz wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 92,73% badanych wskazało na bariery architektoniczne, a 59,09% na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych np. rehabilitacji. Kolejno 63,64% wskazało na izolację, a 56,36% na utrudniony dostęp do usług opiekuńczych. Następnie 43,64% zaznaczyło bezrobocie, 41,82% problemy psychologiczne, a 29,09% brak akceptacji w środowisku lokalnym.

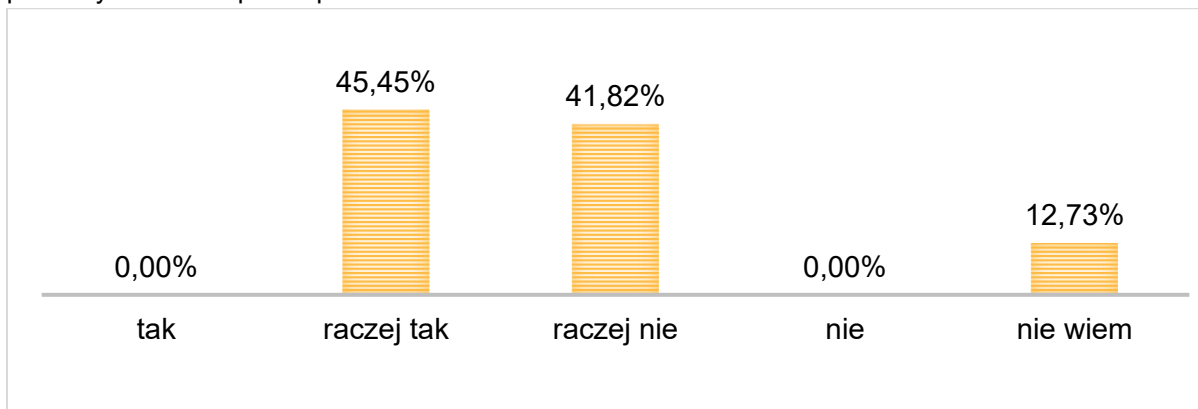
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami?

Ponadto, 45,45% badanych mieszkańców przyznało, że działania podejmowane na terenie Miasta Przasnysz raczej uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami, a 41,82% stwierdziło, iż takie potrzeby są raczej nieuwzględniane. Pozostałe 12,73% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

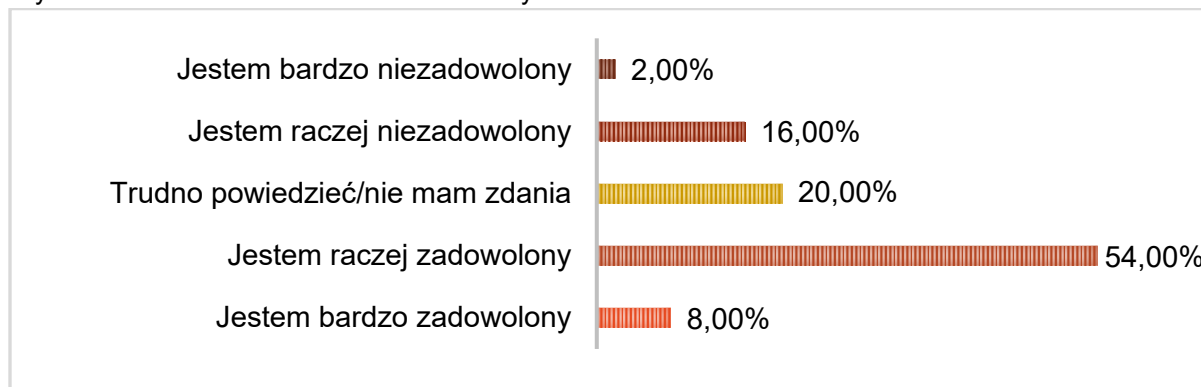

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród seniorów z terenu Miasta Przasnysz:

W ramach przygotowania Strategii przeprowadzono również badania ankietowe wśród seniorów zamieszkujących teren Miasta Przasnysz. W badaniu wzięło udział 50 osób, w tym 41 kobiet oraz 9 mężczyzn. Idąc dalej, 46,00% z nich reprezentowało przedział wiekowy 60+, z kolei 36,00% było w wieku 70+, a pozostałe 18,00% było w wieku 50+. Badane osoby posiadały najczęściej wykształcenie zawodowe i średnie (wskazane po równo przez 28,00%), a kolejno wyższe (18,00%), podstawowe (14,00%) oraz policealne (12,00%).

Na początku zapytano seniorów z terenu Przasnysza jak oceniają warunki życia na terenie miasta. I tak, największy odsetek tj. 54,00% jest raczej zadowolony, a 20,00% badanych nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania. Kolejno 16,00% przyznało, iż są raczej niezadowolony, a 2,00% to osoby bardzo niezadowolone. Pozostałe 8,00% oceniło warunki życia w mieście jako bardzo zadowalające.

Wykres 23. Jak Pan/ Pani ocenia warunki życia na terenie miasta?

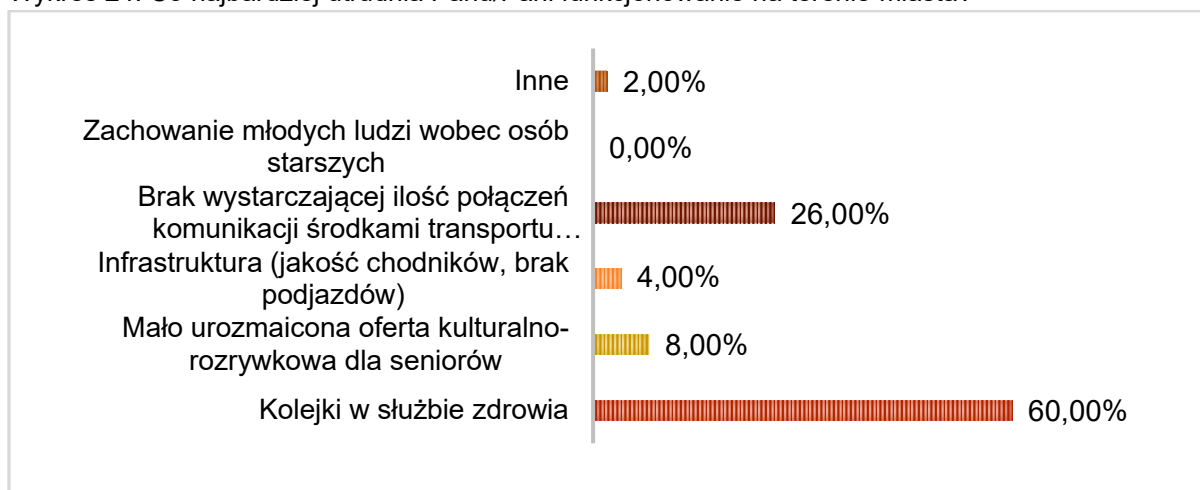

Według 64,00% badanych respondentów, Miasto Przasnysz dba o potrzeby seniorów. Z kolei, 18,00% wyraziło zdanie przeciwne i tyle samo nie wiedziało jak ustosunkować się do tej kwestii.

Następnie zapytano seniorów co najbardziej utrudnia im funkcjonowanie na terenie miasta. Największy odsetek tj. 60,00% wskazał na kolejki w służbie zdrowia. Z kolei, 26,00% wskazało na brak wystarczającej ilość połączeń komunikacji środkami

transportu publicznego między sąsiednimi miejscowościami, a 8,00% na mało urozmaiconą ofertę kulturalno-rozrywkową dla seniorów. Następnie 4,00% wskazało na niedostosowaną infrastrukturę, w tym przede wszystkim złą jakość chodników oraz brak podjazdów. Pozostałe 2,00% przyznało, że trudnością jest wszechobecna biurokracja.

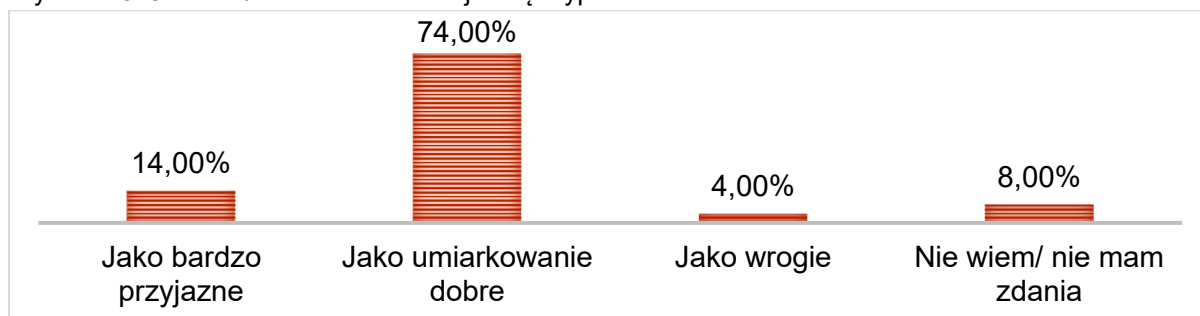
Wykres 24. Co najbardziej utrudnia Panu/Pani funkcjonowanie na terenie miasta?

Z kolei, badani respondenci jako najczęściej dostrzegane ułatwienie dla seniorów wskazali na programy dla seniorów takie jak asystent osoby niepełnosprawnej, usługi opiekuńcze, opieka wytchnieniowa oraz częściowo zlikwidowane bariery architektoniczne.

Zapytano również seniorów, jak oceniają relacje międzypokoleniowe. Największy odsetek tj. 74,00% ocenił je jako umiarkowanie dobre. Następnie 14,00% respondentów oceniło je jako przyjazne, a 4,00% jako wrogie. Pozostałe 8,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 25. Jak Pan/ Pani ocenia relacje międzypokoleniowe?

Kolejno, zapytano respondentów, czy znają instytucje, które pomagają osobom starszym. I tak, 74,00% przyznało, iż zna takie instytucje, a najczęściej wymienianą instytucją był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, a kolejno Klub Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów oraz wolontariat. Pozostałe 26,00% przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Wśród działań, które powinny podjąć władze samorządowe, aby skutecznie wspierać osoby starsze znalazły się przede wszystkim działania polegające na polepszeniu komunikacji i transportu. Wskazano również na konieczność utworzenia dziennego domu pobytu, zwiększenia nakładów finansowych na rzecz osób starszych i ich opiekunek, poprawy służby zdrowia, zwiększenia ilości ławek na terenach zielonych, organizacji usług żywnościowych dla seniorów, przeprowadzania diagnozy potrzeb seniorów, jak również konieczność poszerzenia oferty kulturowo-oświatowej. Jeden badany senior jako konieczne wskazał na dalsze likwidowanie barier architektonicznych oraz zwiększenie zainteresowania starszymi samotnymi osobami przez władze samorządowe oraz społeczeństwo.

Następnie poproszono respondentów o ocenę funkcjonowania obszarów publicznych na terenie Miasta Przasnysz oraz dostosowania ich do potrzeb seniorów.

Ochronę zdrowia w ramach NFZ (np. dostępność i jakość opieki zdrowotnej, dostęp do specjalistów i rehabilitacji) 44,00% respondentów oceniło niedostatecznie, a 30,00% dostatecznie. Z kolei, 18,00% oceniło ją dobrze, a 6,00% bardzo dobrze. Pozostałe 2,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tej kwestii.

Ochronę zdrowia, w tym profilaktykę i edukację zdrowotną (np. programy badań przesiewowych, szczepień ochronnych) największy odsetek tj. 36,00% ocenił dostatecznie. Następnie 28,00% oceniło ten obszar niedostatecznie i tyle samo dobrze oceniło ten obszar. Z kolei, 4,00% oceniło go bardzo dobrze i tyle samo nie wystawiło jednoznacznej opinii w tej kwestii.

Pomoc społeczna (np. wsparcie dla seniorów i osób chorych, asystenci) została najczęściej oceniana jako dostateczna. Taką odpowiedź wskazało 36,00% badanych seniorów. Z kolei, 32,00% oceniło ją na poziomie dobrym, a 20,00% uznało, iż jest ona bardzo dobra. Następnie 4,00% oceniło niedostatecznie ten obszar, a pozostałe 8,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tej kwestii.

Stałą ofertę kulturalną tj. kino, biblioteka, teatr badani respondenci oceniali najczęściej dobrze. Taką odpowiedź wskazało 52,00%. Następnie 24,00% oceniło ją dostatecznie, a 14,00% niedostatecznie. Z kolei, 6,00% oceniło tą kwestię bardzo dobrze, a pozostałe 4,00% nie odpowiedziało jednoznacznie.

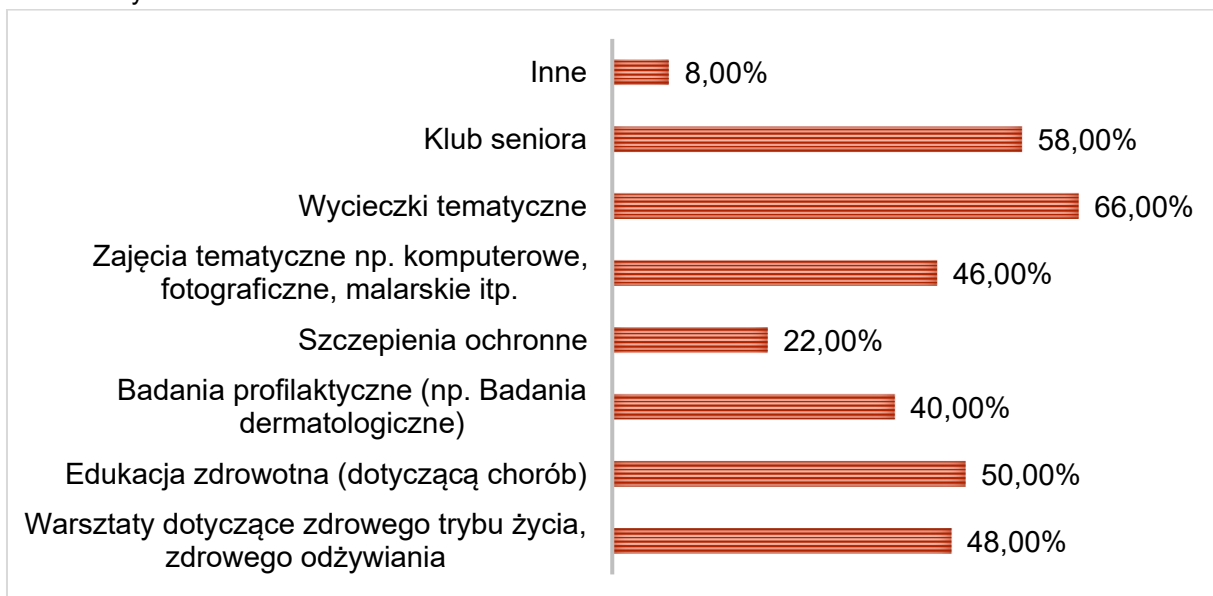
Z kolei, 30,00% badanych seniorów oceniło dobrze obszar rekreacji i aktywności ruchowej np. infrastruktura ruchowa i również 30,00% stwierdziło, iż obszar ten jest dostatecznie dostosowany do potrzeb osób starszych. Kolejno 28,00% oceniło go niedostatecznie. Z kolei, 4,00% oceniło go bardzo dobrze, a pozostałe 8,00% nie wiedziało jak ustosunkować się do tej kwestii.

Obszar możliwości rozwijania hobby i zainteresowań tematycznych największy odsetek tj. 36,00% ocenił na poziomie dobrym, a 28,00% na poziomie dostatecznym. Następnie 18,00% uznało, iż jest on niedostateczny. Z kolei, 2,00% uznało, iż możliwości rozwijania hobby i zainteresowań są bardzo dobre na terenie miasta. Pozostałe 16,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tej kwestii.

Kolejno poproszono badanych seniorów o wskazanie kilku aktywności, w których chcieliby uczestniczyć w przyszłości. Największy odsetek tj. 66,00% wskazał na wycieczki tematyczne. Kolejno 58,00% chciałoby w przyszłości dołączyć do Klubu Seniora. Następnie 50,00% wskazało na edukację zdrowotną (dotyczącą chorób), a 48,00% chciałoby uczestniczyć w warsztatach dotyczących zdrowego trybu życia i zdrowego odżywiania, a 46,00% potwierdziło chęć uczestnictwa w zajęciach tematycznych np. komputerowych, fotograficznych, malarskich. Kolejno 40,00% zaznaczyło badania profilaktyczne, a 22,00% wskazało na szczepienia ochronne. Z kolei, 8,00% wskazało na inne aktywności, w tym m.in.: zabawy taneczne, zajęcia ruchowe, wycieczki rowerowe oraz zajęcia dla osób samotnych.

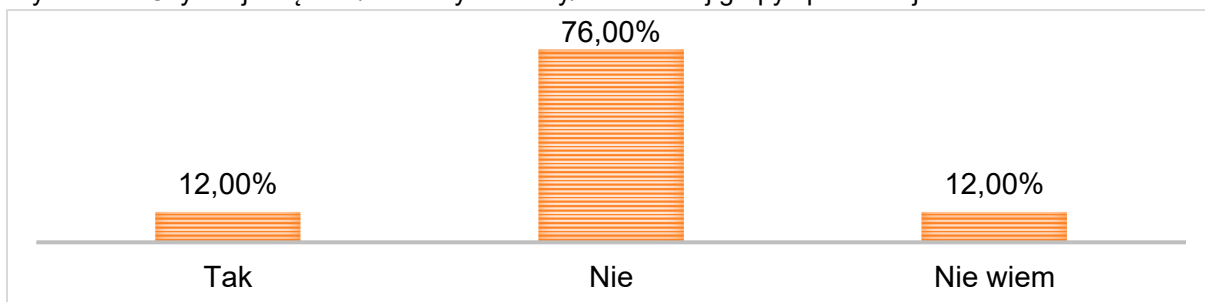
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 26. Proszę zaznaczyć aktywności, w których chciałaby/chciałby Pani/Pan w przyszłości uczestniczyć.

Na samym końcu zapytano seniorów z terenu Przasnysza, czy czują się wykluczeni z lokalnej grupy społecznej. Zdecydowana większość tj. 76,00% zaprzeczyła. Z kolei, 12,00% odpowiedziało twierdząco na tak zadane pytanie i tyle samo nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 27. Czy czuje się Pan/ Pani wykluczony/a z lokalnej grupy społecznej?

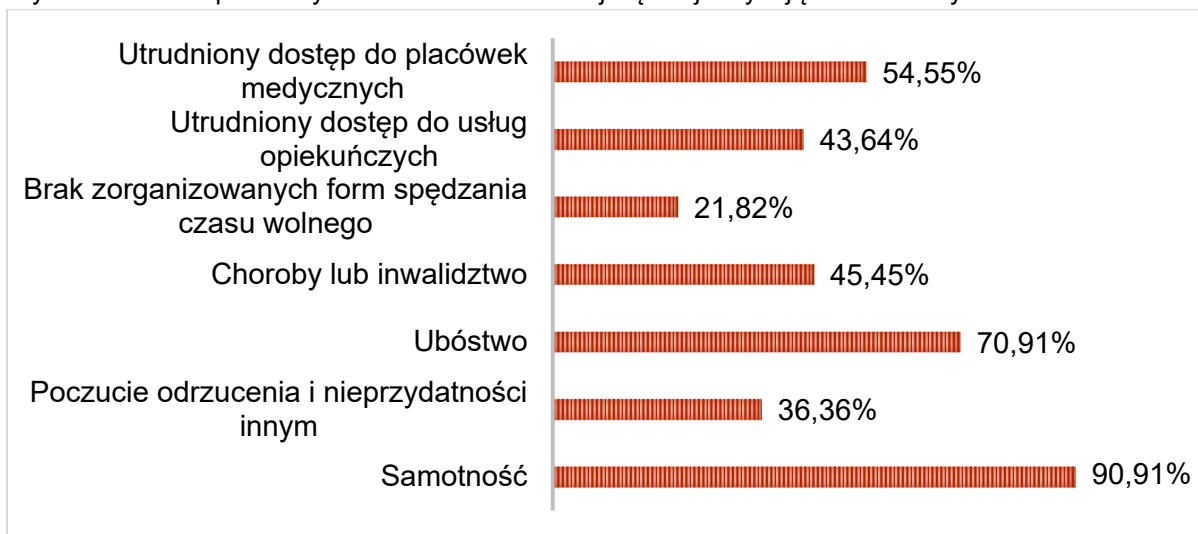

W trakcie ankietyzacji dorosłych mieszkańców z terenu miasta poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność (90,91%), ubóstwo (70,91%) oraz utrudniony dostęp do placówek medycznych (54,55%). Zwrócono również uwagę

na choroby i inwalidztwo (45,45%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (43,64%), poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym (36,36%) oraz na brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (21,82%).

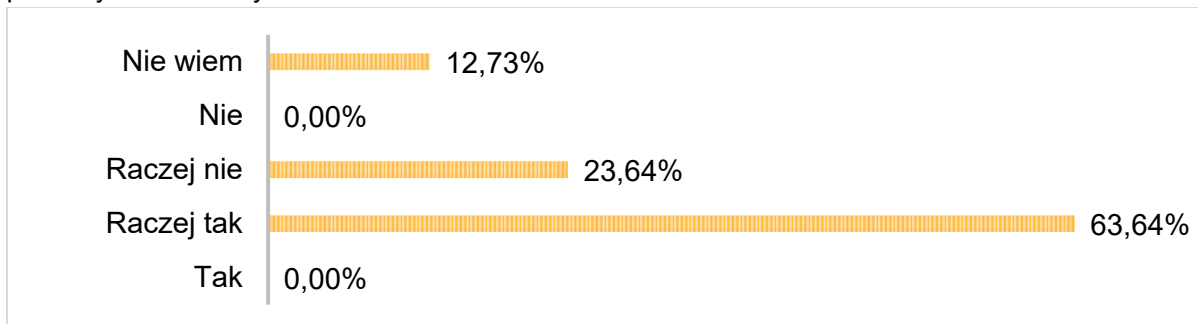
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankieterowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 28. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie miasta?

Ponadto, 63,64% ankieterowanych przyznało, że działania podejmowane na terenie Miasta Przasnysz raczej uwzględniają potrzeby osób starszych. Z kolei, 23,64% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie. Pozostałe 12,73% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tym zakresie.

Wykres 29. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Ubóstwo

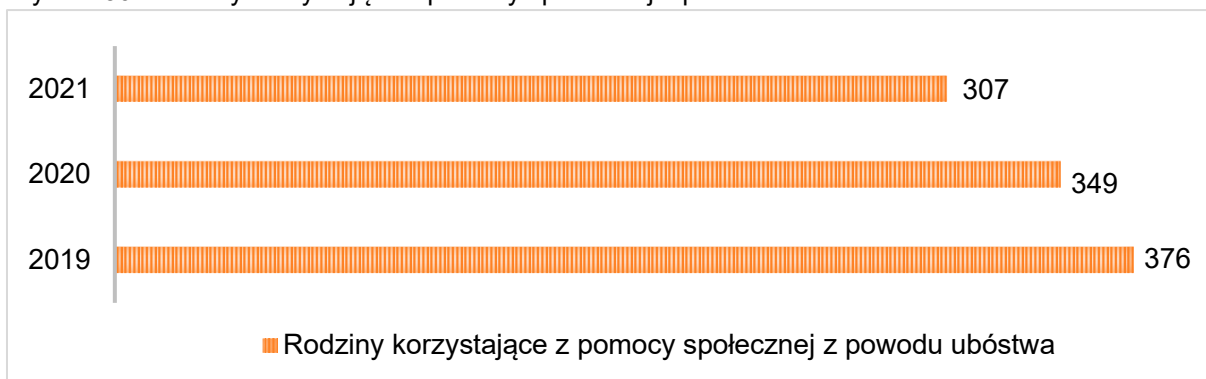
Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczane, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Zgodnie z danymi MOPS w Przasnyszu, na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 30. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Uczestniczący w badaniu ankietowym nauczyciele szkół z terenu Przasnysza zostali zapytani, czy w szkole jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków lub dopłat do wycieczek szkolnych). Z pozyskanych danych wynika, iż w szkołach jest wielu uczniów, którzy potrzebują takiego wsparcia. Taką odpowiedź wskazało 42,86% ankietowanych. Natomiast 22,86% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 34,29% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka¹³.

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

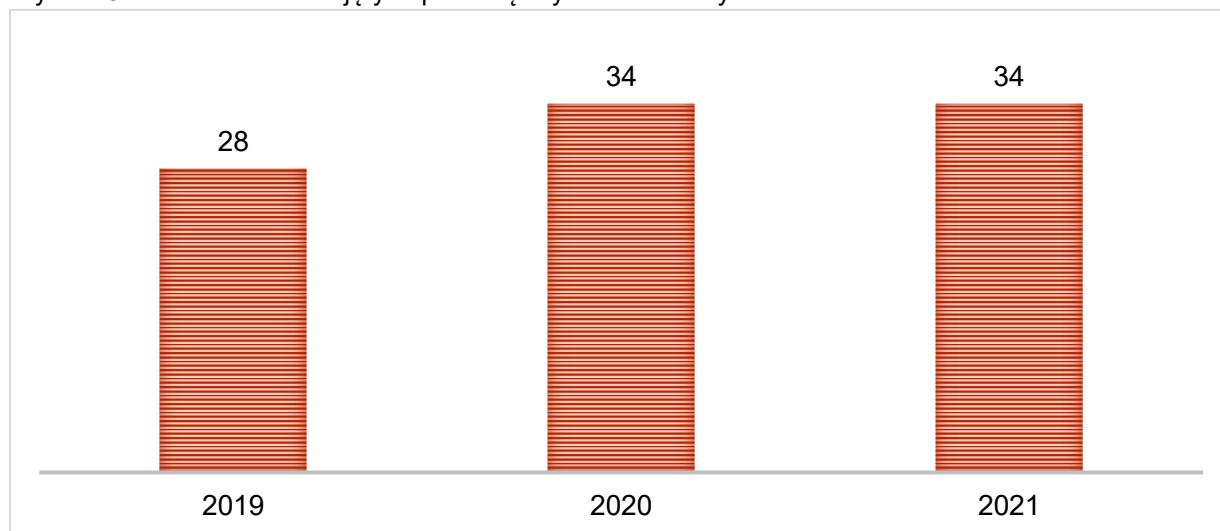
¹³ Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013

Prowadzone przez Miasto Przasnysz działania obejmowały pracę z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Z diagnozy społecznej wynika, iż bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z powodów objęcia rodziny pomocą społeczną oraz podjęcia interwencji w funkcjonowanie rodziny i wykonywania władzy rodzicielskiej. Ponadto, Miasto Przasnysz współfinansuje pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej stanowią znaczne i rosnące obciążenie dla budżetu miasta.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny. Zadaniem asystentów jest wspieranie rodzin niezaradnych życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, którym grozi pozbawienie władzy rodzicielskiej i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Od 2018 roku w MOPS w Przasnyszu zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny.

Na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny. W 2021 roku z ich pomocy korzystały 34 rodziny.

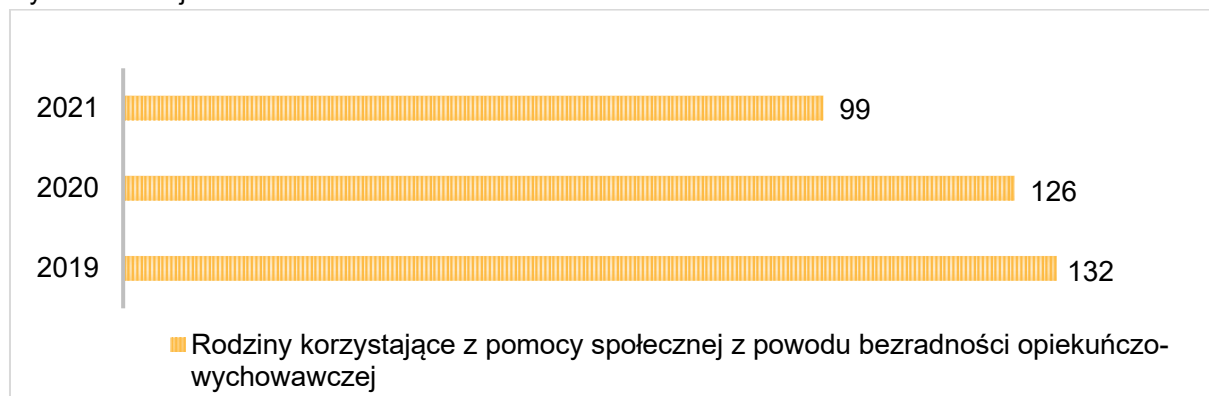
Wykres 31. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów pomocy Społecznej za 2021 rok

Analizując szczegółowe dane MOPS w Przasnyszu z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2021 roku była najniższa.

Wykres 32. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników MOPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest najczęściej niski poziom umiejętności wychowawczych, a kolejno uzależnienia, niepełna rodzina, niepełnosprawność/długotrwała choroba, niskie dochody, przemoc w rodzinie oraz wielodzietność. Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na ubóstwo.

Przemoc w rodzinie oraz przemoc w środowisku szkolnym

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”¹⁴.

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- **przemoc czynną** - kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie,
- **przemoc bierną** - gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- **przemoc fizyczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary,
- **przemoc seksualną**, czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności,

---

¹⁴ Niebieska Linia - * Ustawa jako członka rodziny definiuje „osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą”

- **przemoc psychiczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem,
- **przemoc ekonomiczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy¹⁵.

Działalność Zespołu interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy

Zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doświadczających przemocy w rodzinie w tym realizacja procedury Niebieskiej Karty. Głównym zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań wymienionych podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania Zespołu zmierzają do poprawy sposobu udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy, ich najbliższemu otoczeniu poprzez kreowanie lokalnej polityki wobec problemu i wypracowania procedur oraz standardów.

Pozostałe zadania Zespołu to:

- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- dokonywanie diagnozy problemu przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

---

¹⁵ Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005

Analizując dane MOPS w Przasnyszu można zauważyć, iż zmalała liczba rodzin objętych pomocą Grup Roboczych na przestrzeni lat 2019-2021. W 2019 roku liczba utworzonych Grup Roboczych była najwyższa.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2021:

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2019: 4 posiedzenia,
- rok 2020: 3 posiedzenia,
- rok 2021: 4 posiedzenia.

Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2019: 87 rodzin,
- rok 2020: 56 rodzin,
- rok 2021: 48 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2019: 87 osób,
- rok 2020: 66 osób,
- rok 2021: 65 osób.

Liczba utworzonych Grup Roboczych:

- rok 2019: 41 Grup Roboczych,
- rok 2020: 36 Grup Roboczych,
- rok 2021: 37 Grup Roboczych.

Liczba posiedzeń Grup Roboczych:

- rok 2019: 117 posiedzeń,
- rok 2020: 72 posiedzenia,
- rok 2021: 109 posiedzeń.

Liczba rodzin objętych pomocą Grup Roboczych:

- rok 2019: 87 rodzin,
- rok 2020: 56 rodzin,
- rok 2021: 48 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych ogółem:

- rok 2019: 234 osoby,
- rok 2020: 163 osoby,
- rok 2021: 153 osoby.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (kobiety):

- rok 2019: 78 kobiet,
- rok 2020: 56 kobiet,
- rok 2021: 50 kobiet.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (mężczyźni):

- rok 2019: 84 mężczyzn,
- rok 2020: 52 mężczyzn,
- rok 2021: 48 mężczyzn.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (dzieci):

- rok 2019: 72 dzieci,
- rok 2020: 55 dzieci,
- rok 2021: 55 dzieci.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” była najwyższa w 2019 roku. Ponadto, w 2019 roku liczba zakończonych procedur była również najwyższa. Mniejsza liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w latach 2020-2021 spowodowana była pandemią COVID-19 i związanymi z tym utrudnieniami.

Procedura „Niebieska Karta” w latach 2019-2021:

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę:

- rok 2019: 2 formularze,
- rok 2020: 2 formularze,
- rok 2021: 2 formularze.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-C” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/Grupy Robocze:

- rok 2019: 24 formularze,
- rok 2020: 16 formularzy,
- rok 2021: 23 formularze.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-D” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/Grupy Robocze:

- rok 2019: 14 formularzy,
- rok 2020: 12 formularzy,
- rok 2021: 19 formularzy.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2019: 87 rodzin,
- rok 2020: 56 rodzin,
- rok 2021: 48 rodzin.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w danym roku:

- rok 2019: 41 rodzin,
- rok 2020: 33 rodziny,
- rok 2021: 33 rodziny.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” ogółem:

- rok 2019: 61 zakończonych procedur,
- rok 2020: 30 zakończonych procedur,
- rok 2021: 26 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie:

- rok 2019: 47 zakończonych procedur,
- rok 2020: 23 zakończone procedury,
- rok 2021: 21 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań:

- rok 2019: 14 zakończonych procedur,
- rok 2020: 7 zakończonych procedur,
- rok 2021: 5 zakończonych procedur.

Na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa. Najwięcej osób korzystało z poradnictwa zawodowego i rodzinnego oraz poradnictwa socjalnego.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa (ogółem):

- rok 2019: 194 osoby,
- rok 2020: 52 osoby,
- rok 2021: 106 osób.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego:

- rok 2019: 32 osoby,
- rok 2020: 8 osób,
- rok 2021: 13 osób.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa prawnego:

- rok 2019: 36 osób,
- rok 2020: 10 osób,
- rok 2021: 5 osób.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa socjalnego:

- rok 2019: 63 osoby,
- rok 2020: 17 osób,
- rok 2021: 44 osoby.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa zawodowego i rodzinnego:

- rok 2019: 63 osoby,
- rok 2020: 17 osób,
- rok 2021: 44 osoby.

Z przedstawionych poniżej danych wynika, iż kobiety są najczęściej ofiarami przemocy, a mężczyźni jej sprawcami.

Liczba zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie w latach 2019-2021**Liczba osób doznających przemocy w rodzinie (ogółem):**

- rok 2019: 44 osoby,
- rok 2020: 33 osoby,
- rok 2021: 33 osoby.

Liczba kobiet doznających przemocy w rodzinie:

- rok 2019: 37 kobiet,
- rok 2020: 29 kobiet,
- rok 2021: 25 kobiet.

Liczba mężczyzn doznających przemocy w rodzinie:

- rok 2019: 4 mężczyzn,
- rok 2020: 4 mężczyzn,
- rok 2021: 6 mężczyzn.

Liczba nieletnich doznających przemocy w rodzinie:

- rok 2019: 3 nieletnich,
- rok 2020: 0 nieletnich,
- rok 2021: 2 nieletnich.

Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie:

- rok 2019: 43 osoby,
- rok 2020: 33 osoby,
- rok 2021: 32 osoby.

Liczba kobiet stosujących przemoc w rodzinie:

- rok 2019: 1 kobieta,
- rok 2020: 3 kobiety,
- rok 2021: 2 kobiety.

Liczba mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie:

- rok 2019: 42 mężczyzn,
- rok 2020: 30 mężczyzn,
- rok 2021: 30 mężczyzn.

Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu (ogółem):

- rok 2019: 35 osób,
- rok 2020: 27 osób,
- rok 2021: 26 osób.

Liczba kobiet stosujących przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu:

- rok 2019: 0 kobiet,
- rok 2020: 1 kobieta,
- rok 2021: 0 kobiet.

Liczba mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu:

- rok 2019: 35 mężczyzn,
- rok 2020: 26 mężczyzn,
- rok 2021: 26 mężczyzn.

Liczba dzieci obecnych podczas interwencji:

- rok 2019: 98 dzieci,
- rok 2020: 48 dzieci,
- rok 2021: 49 dzieci.

Zasoby instytucjonalne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Przasnysz:

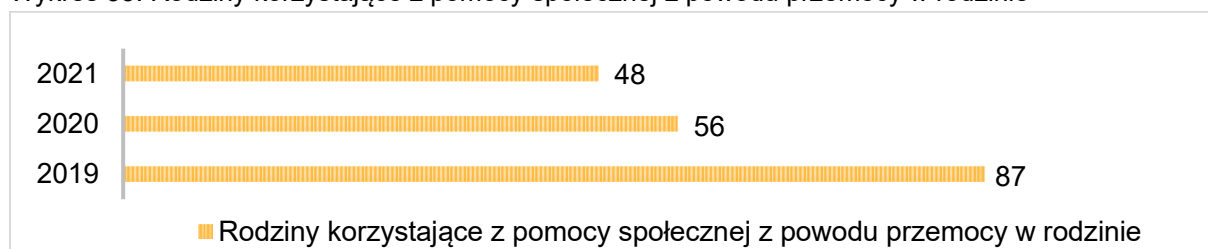
- Ośrodek Pomocy Kryzysowej działających przy MOPS w Przasnyszu.

Ośrodek Pomocy Kryzysowej oferuje:

- terapię indywidualną dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- grupę psychoedukacyjną dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie,
- grupę korekcyjno-edukacyjną dla sprawców przemocy w rodzinie,
- diagnozę sytuacji dzieci w rodzinie dotkniętej przemocą,
- poradnictwo: psychologiczne oraz prawne.

Analizując szczegółowe dane MOPS w Przasnyszu z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie.

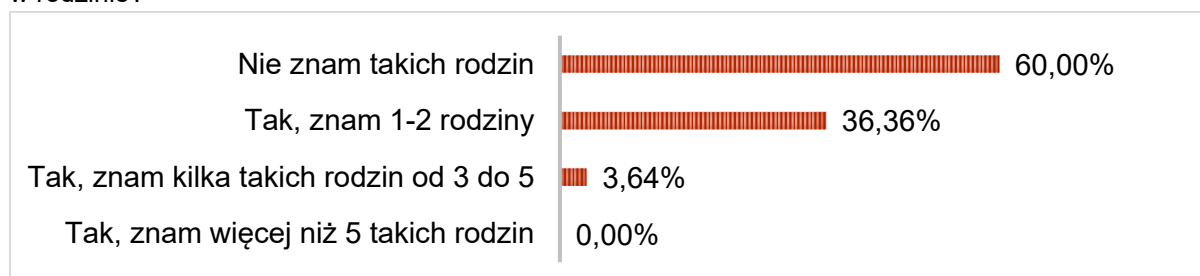
Wykres 33. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Przasnyszu

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców, ogółem łącznie 40,00% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, w tym: 36,36% zna 1-2 rodziny, a 3,64% od 3 do 5 takich rodzin. Pozostałe 60,00% badanych przyznało, że w ogóle nie zna takich rodzin.

Wykres 34. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?

Ponadto, 10,91% osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie, gdzie sprawcą był najczęściej ojciec. Kilka osób nie wskazało osób, które wobec nich stosowały przemoc.

Z pozyskanych danych wynika, iż 27,27% ankietowanych zna instytucje pomocowe w swoim środowisku, a wśród najczęściej wymienianych znalazły się: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja oraz Zespół Interdyscyplinarny. Pozostałe 72,73% respondentów przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Większość mieszkańców nie popiera stosowania kar fizycznych i surowego traktowania dzieci, gdyż 56,36% badanych wyraziło zdanie, że tego typu kary zdecydowanie nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Kolejno 23,64% stwierdziło, że stosowanie kar cielesnych jest dopuszczalne w sytuacji kiedy inne metody zawodzą, a 3,64% uznało, że rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób. Pozostałe 16,36% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Gdy zapytano nauczycieli, czy znają uczniów, którzy mogą doświadczać problemu przemocy w rodzinie, 40,00% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Z kolei, 2,86% uznało, iż ten problem nie występuje w ich środowisku szkolnym, a pozostałe 57,14% nie wiedziało jak odpowiedzieć na to pytanie.

Ponadto, uczestniczący w ankietyzacji nauczyciele szkół z terenu Przasnysza potwierdzili występowanie aktów agresji i przemocy wśród uczniów, jednak jak stwierdziła większość z nich tj. 57,14% są to nieliczne przypadki. Następnie 40,00% nauczycieli spotykało się wiele razy z taką sytuacją. Pozostałe 2,86% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Warto zauważyć, że 97,14% badanych nauczycieli przyznało, iż wie jak reagować w sytuacji wystąpienia przemocy między uczniami.

Problem używania substancji psychoaktywnych w środowisku szkolnym

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli szkół. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem ten jest dość mocno rozpowszechniony wśród uczniów, szczególnie w przypadku spożywania napojów energetycznych oraz palenia papierosów i picia alkoholu.

Tabela 23. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	
napoje energetyczne	
w mojej opinii, jest wielu uczniów, którzy piją napoje energetyczne	62,86%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie piją napoje energetyczne	34,29%
w mojej opinii w naszej szkole nie ma uczniów, którzy piją napoje energetyczne	2,86%
alkohol	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	17,14%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	65,71%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	17,14%
papierosy	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	17,14%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	68,57%

w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	14,29%
narkotyki	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	0,00%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	20,00%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	80,00%

Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, zdecydowana większość badanych oceniła ją jako trudną lub nie potrafili udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Z kolei, 5,71% przyznało, iż uczniowie mają łatwy dostęp do alkoholu.

Większość nauczycieli na poziomie bardzo dobrym oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego. Co więcej, większość przyznała, iż jest raczej dobrze przygotowana do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Zapytano również nauczycieli, czy wiedzą co to są e-narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). I tak, 34,29% przyznało, iż posiada wiedzę na ten temat, natomiast pozostałe 65,71% respondentów przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Ponadto, 74,29% ankietowanych przyznało, iż szkoły zapewniają uczniom odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego. Przeciwnie zdanie w tym temacie wyraziło 14,29% badanych, a pozostałe 11,43% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W opinii 62,86% oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów jest wystarczająca. Ponadto, 48,57% nauczycieli było zdania, iż szkoły dysponują wystarczającą ilością miejsc w świetlicach szkolnych. Należy zauważyć, że aż 91,43% nauczycieli zadeklarowało, iż wśród uczniów można zaobserwować zachowania, które mogą wskazywać na problemy depresyjne, czy też związane z różnymi uzależnieniami (w tym uzależnienia behawioralne). Pozostałe 8,57% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

PODSUMOWANIE

Opracowanie diagnozy demograficzno-społecznej w procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest etapem koniecznym i niezbędnym. Na jej podstawie wyznacza się cele strategiczne, cele operacyjne, jak również kierunki skutecznych, długofalowych działań strategicznych, służących rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych. Należy pamiętać, że większość danych zawartych w dokumencie dotyczy lat 2020-2021 tj. okresu pandemii COVID-19, która istotnie zaburzyła sposób działania instytucji, możliwości komunikacyjne oraz zasady udzielania pomocy. Miała również wpływ na występujące problemy społeczne, kładąc głównie nacisk na bezpieczeństwo zdrowotne obywateli.

Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej na terenie Miasta Przasnysz, obejmuje lata 2017-2021. Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez GUS, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu, Policję, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz danych pozyskanych w wyniku ankiety dotyczącej lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w okresie od lutego do marca 2023 roku.

Z danych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Obserwowana systematycznie spadająca liczba osób korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej, może świadczyć o poprawie, sytuacji materialno-bytowej rodzin.

Przeprowadzona w oparciu o dane z MOPS analiza problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy wskazała, że w 2021 roku były to najczęściej osoby i rodziny borykające się z ubóstwem, bezrobociem, długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością, a także bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Na przestrzeni lat 2017-2021 można zauważyć, iż ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Przasnyszu zmalała o 27,82%. Szczególnie zauważalny jest spadek zarejestrowanych bezrobotnych kobiet oraz osób długotrwale bezrobotnych.

Bezrobocie rejestrowane w Przasnyszu wynosiło w 2021 roku 7,4% (8,5% wśród kobiet i 6,4% wśród mężczyzn). Jest to więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa mazowieckiego (4,2%) oraz więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (5,2%).

Na przestrzeni lat 2017-2021 wzrosła ogólna liczba osób pracujących o 4,65%. W 2021 roku na terenie Przasnysza na 1000 mieszkańców pracowało 307 osób. Jest to mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski.

Jak wynika z raportu GUS, zaistniała w marcu 2020 r. sytuacja epidemiczna wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to z jednej strony likwidacją miejsc pracy, a z drugiej – otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego.

Zmiany, które wywołała pandemia są dalej odczuwalne po stronie pracowników, jak i pracodawców w całym kraju. Obecna sytuacja na rynku pracy dynamicznie się zmienia. Wiąże się to ze szczególną potrzebą monitorowania działań w zakresie zjawisk zachodzących na rynku pracy, a w szczególności prowadzenia analiz związanych z bezrobociem i prognozowaniem lokalnej sytuacji na rynku pracy.

Wyzwaniem dla Przasnysza w kolejnych latach z pewnością będzie aktywizacja gospodarcza całego miasta, przyciągnięcie nowych inwestycji, wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy.

Struktura wiekowa mieszkańców z terenu Miasta Przasnysz wyraźnie wskazuje na cechy społeczeństwa starzejącego się. Niekorzystne perspektywy związane z migracjami - zwłaszcza ludzi młodych, jak również niekorzystne zmiany w obszarze wartości rodzinnych, co skutkuje niejednokrotnie rozpadem rodziny często wielopokoleniowej. Obserwowane zmiany mają również związek ze zmieniającą się strukturą i funkcjami rodziny. Rodziny, coraz częściej nie są w stanie tak jak do tej pory, zapewnić wystarczającej i odpowiedniej do potrzeb opieki seniorom czy

przewlekłe chorym członkom rodziny, w miejscu zamieszkania. Podsumowując, należy się spodziewać, że w obliczu zmian demograficznych, polityka społeczna będzie musiała sprostać licznym wyzwaniom.

Miasto Przasnysz bez wątpienia stoi przed takim wyzwaniem. Spadek liczby mieszkańców, zmiana struktury wiekowej społeczności, migracja młodych i aktywnych osób to procesy, które już istotnie wpływają na rozwój miasta. Będą one coraz bardziej widoczne w kosztach utrzymywania budynków szkolnych i przedszkolnych, wpływach z podatków, wydatkach na pomoc społeczną czy poziomie aktywności społecznej. Brak, adekwatnej do potrzeb mieszkańców, infrastruktury usług społecznych i transportowych, będzie zachęcał mieszkańców do zmiany miejsca zamieszkania, przyspieszając procesy depopulacji. Rosnąć będzie zakres oraz znaczenie usług społecznych, w szczególności senioralnych i komunalnych świadczonych przez miasto, których samodzielne finansowanie będzie coraz trudniejsze.

Ponadto, zarówno pracownicy MOPS oraz ankietowani mieszkańcy dostrzegają wiele problemów z którymi mierzą się w lokalnej społeczności seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się problemy tj.: samotność, ubóstwo, bariery architektoniczne, izolacja, bezrobocie oraz utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, w tym do rehabilitacji, jak również utrudniony dostęp do usług opiekuńczych.

W wyniku ankietyzacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami dowiedziano się, iż istnieje wiele istotnych kwestii, które należałoby zmienić bądź poprawić w kolejnych latach w celu polepszenia warunków funkcjonowania powyżej wymienionych grup społecznych na terenie miasta. Wśród działań, które powinny podjąć władze samorządowe, aby skutecznie wspierać osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami znalazły się przede wszystkim działania tj.: budowa dziennego domu pobytu, poprawa funkcjonowania służby zdrowia, poprawa jakości transportu publicznego, dalsze likwidowanie barier architektonicznych, przeciwdziałanie wykluczeniu oraz aktywizacja zawodowa. Obydwie grupy badawcze są raczej zadowolone z ogólnych warunków życia w mieście, jednak istnieje grupa osób, która miała odmienne zdanie w tej kwestii. Zarówno badani seniorzy, jak również

osoby z niepełnosprawnościami przyznali, iż największym problemem dla nich jest utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji). Ponadto, wielu badanych przyznało, iż czuje się wykluczonych z lokalnej grupy społecznej.

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Miasta Przasnysz wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Jego ważność została oceniona na poziomie 3,60. Dla 52,73% badanych jest to problem zauważalny na terenie Przasnysza, a dla 14,55% jest to problem bardzo powszechny. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu.

Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Przasnysza okazał się problem bezrobocia oraz problem ubóstwa. Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania innych najistotniejszych problemów w ich otoczeniu. Wśród nich znalazły się m.in.: inflacja, wysokie koszty życia i jedzenia oraz brak koszy na śmieci.

Ponadto, badani mieszkańcy najlepiej ocenili ofertę edukacyjną oraz ofertę kulturalną na terenie Miasta Przasnysz, natomiast najbardziej niezadowoleni są z oferty opieki zdrowotnej.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wśród mieszkańców wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Miasta Przasnysz, jednak są to nieliczne przypadki. Taką odpowiedź zaznaczyło 60,00% badanych mieszkańców. Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się 7,27% respondentów twierdząc, iż był to jednorazowy kontakt. Ponadto, zauważono również problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim: uzależnienie od telefonu, Internetu oraz gier komputerowych.

Na terenie miasta zauważalny jest również problem przemocy. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 40,00% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 10,91% osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że

zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz jej przeciwdziałania.

Pozytywnym jest, iż wszyscy badani mieszkańcy pozytywnie ocenili warunki życia na terenie Miasta Przasnysz.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej Miasta Przasnysz oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należy wykorzystać sprzyjąc będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities) - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w Przasnyszu;
- zagrożeń (z ang. threats) - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności lokalnej, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej Miasta Przasnysz oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu miasta, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele strategiczne oraz cele operacyjne.

W analizie SWOT dla Miasta Przasnysz uwzględniono sześć kluczowych obszarów tj.:

- ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna,
- rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie,
- rynek pracy,

- edukacja,
- problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA
Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej – działalność 5 placówek medycznych. • Działalność 9 ogólnodostępnych aptek na terenie miasta. • Prowadzenie profilaktycznych programów zdrowotnych na terenie miasta. • Stosunkowo wystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta miasta w zakresie opieki zdrowotnej.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Długie kolejki do lekarzy. • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów oraz rehabilitacji. • Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej. • Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców. • Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej. • Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę. • Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców. • Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę MOPS.
- Zaangażowanie pracowników MOPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych.
- Funkcjonowanie Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.
- Praca Asystenta Rodziny.
- Prężnie działające i rozwijające się Centrum Wolontariatu.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Nowe zadania ustawowe nakładane na MOPS.
- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.

Szanse

- Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS.
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.

Zagrożenia

- Natłok obowiązków, co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.
- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Zubożenie społeczeństwa.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII, UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH ORAZ PROBLEMU PRZEMOCY

Mocne strony

- Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Kryzysowej przy MOPS w Przasnyszu.
- Funkcjonowanie Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Uzależnionym i ich Rodzinom „Filadelfia” oraz przez Klubu Abstynenta „Orlik”.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami wszelkich uzależnień oraz problemem przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 58,18% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu).
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (29,09% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (25,45% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie problemu narkomanii.
- Zażywanie substancji psychoaktywnych typu narkotyki (7,27% badanych mieszkańców przyznało się do zażywania narkotyków).
- Występowanie problemu przemocy w rodzinie (40,00% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc).

- Doświadczenie przemocy w rodzinie (10,91% badanych mieszkańców przyznało, iż było ofiarami przemocy w rodzinie).
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie.
- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim uzależnienie od telefonu i Internetu.

Szanse

- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Wzmocniony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.
- Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz zagrożeń związanych z przemocą poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
- Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dla osób dotkniętych problemem przemocy.

Zagrożenia

- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.
- Postępujący proces cyfryzacji społeczeństwa.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Sprzyjające warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.
- Potencjał demograficzny - znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.
- Wzrost liczby osób pracujących na terenie miasta.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony

- Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.
- Słaba oferta pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie miasta.

Zagrożenia

- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.
- Wysokie koszty pracodawców, a co za tym idzie wzrost osób bezrobotnych.
- Zjawisko nielegalnego zatrudnienia.

EDUKACJA

Mocne strony

- Zwarta i równomiernie rozłożona sieć placówek przedszkolnych i szkolnych.
- Funkcjonowanie Żłobka Miejskiego w Przasnyszu.
- Funkcjonowanie Żłobka „Małe Tubisie” oraz Klubu dziecięcego „Klubik z klasą”.
- Funkcjonowanie 4 szkół ponadpodstawowych.
- Funkcjonowanie 1 szkoły wyższej oraz 1 szkoły policealnej.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta przedszkolna.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna.
- Odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów.
- Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna.

Słabe strony

- Ograniczona ilość miejsc w placówkach świadczących opiekę dla dzieci do lat 3.
- Ograniczona oferta zajęć dodatkowych w szkole.
- Ograniczona ilość miejsc w świetlicach szkolnych.

Szanse

- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, wyposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne).
- Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci oraz młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany kolejną koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej).
- Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników MOPS w pomoc osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy, Klubu Seniora, Rady Seniorów oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku.
- Funkcjonowanie Programów: Korpus Wsparcia Seniorów, „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”, „Opieka wytchnieniowa” oraz „Opieka 75+”.
- Dobrze oceniane przez badanych mieszkańców działania na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Słabe strony

- Istniejące bariery architektoniczne oraz komunikacyjne.
- Wykluczenie społeczne, samotność oraz izolacja.
- Niska aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, brak miejsc pracy.
- Niewystarczająca ilość środków finansowych.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych.
- Ograniczona oferta w zakresie organizacji form czasu wolnego.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.

Szanse

- Likwidowanie barier architektonicznych.
- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami.

- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zagrożenia

- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niski poziom kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy z terenu Miasta Przasnysz wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez samorząd terytorialny wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań w zakresie ochrony zdrowia (65,45%) oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (54,55%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na wsparcie osób starszych (43,64%), pomoc osobom z niepełnosprawnościami (38,18%) oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi (27,27%).

Tabela 24. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie miasta bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

65,45%	ochrona zdrowia
54,55%	zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
43,64%	wsparcie osób starszych
38,18%	pomoc osobom z niepełnosprawnościami
27,27%	przeciwdziałanie alkoholizmowi
27,27%	zapewnienie opieki w żłobkach
25,45%	zapewnienie opieki przedszkolnej
20,00%	przeciwdziałanie ubóstwu

18,18%	przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie
16,36%	wspieranie rodzin wielodzietnych
14,55%	przeciwdziałanie narkomanii ograniczenie bezrobocia
9,09%	ochrona macierzyństwa
3,64%	zapobieganie bezdomności

WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku samorządu terytorialnego w perspektywie najbliższych lat.

Jest to istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja budowaniu relacji, kapitału społecznego i stanowi ważny element polityki społecznej.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Przasnysz została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Miasto Przasnysz w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców. Wspierając lokalne inicjatywy, w szczególności społeczne, kulturalne i edukacyjne dąży do integracji oraz aktywizacji społeczności lokalnej

Z kolei rolą misji w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej, jest określenie zamierzeń i aspiracji samorządu lokalnego oraz wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości. Misja określona została w następujący sposób:

Misją Miasta Przasnysz jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, koncentrująca się na problemach, potrzebach i oczekiwaniach wszystkich mieszkańców, czerpiąca z ich potencjału, zmierzająca do zapewnienia pożądanej jakości życia

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Proces dążenia do realizacji określonych powyżej wizji i misji, wymaga zdefiniowania celów strategicznych projektowanych zmian, celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań koniecznych do rozwiązywania najważniejszych zdiagnozowanych problemów społeczności lokalnej. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel, listę wskaźników do monitorowania oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

Wskaźniki są narzędziem niezbędnym do weryfikacji efektywności i celowości realizacji poszczególnych działań strategicznych w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwalają zmierzyć postęp w realizacji celów poszczególnych działań oraz stwierdzić czy działania są skuteczne i czy przynoszą planowane efekty. Właściwe oszacowanie wartości wskaźników, a w szczególności wskaźników rezultatu jest zadaniem skomplikowanym. Trudno jest, bowiem przewidzieć na etapie przygotowywania dokumentu, jaka będzie sytuacja za kilka lat. Ponadto, realizator nie zawsze ma wpływ na stopień osiągnięcia wskaźnika. Dla wskaźników na wartość początkową wybrano 2021 rok, natomiast na wartość docelową 2030 rok.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.1.1 Promowanie prawidłowego modelu rodziny;
- 1.1.2 Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny;
- 1.1.3 Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- 1.1.4 Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- 1.1.5 Upowszechnianie i rozwój idei rodzicielstwa zastępczego jako formy wsparcia dzieci i młodzieży zagrożonej sieroctwem;

1.1.6 Realizacja programów i projektów socjalnych na rzecz wzmocnienia rodzin, w tym projektu "Potencjały - nowe formy kapitału społecznego w gminie miejskiej Przasnysz".

1.2 Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.2.1 Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;
- 1.2.2 Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);
- 1.2.3 Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych/niepełnych.

1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.3.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- 1.3.2 Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;
- 1.3.3 Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
- 1.3.4 Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.4.1 Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
- 1.4.2 Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych;

1.4.3 Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta w Przasnyszu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia, psycholodzy i terapeuci, organizacje pozarządowe

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny;
- Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- Liczba dzieci z terenu miasta przebywających w rodzinach zastępczych;
- Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym MOPS udzielił pomocy finansowej;
- Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z ogólnopolskiej KDR;
- Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego;
- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- Liczba inwestycji na rzecz szkół;

- Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego;
- Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych w szkołach;
- Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- Liczba placówek służby zdrowia na terenie miasta;
- Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zdrowia psychicznego;
- Liczba zrealizowanych programów i projektów socjalnych na rzecz wzmocnienia rodzin.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2021 rok	2030 rok
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS	MOPS	431 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej	MOPS	99 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie

Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	MOPS	34 rodziny	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną	MOPS	23 rodziny	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	MOPS	887 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci z terenu miasta przebywających w rodzinach zastępczych	MOPS	29 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym MOPS udzielił pomocy finansowej	MOPS	99 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z ogólnopolskiej KDR	MOPS	151 rodzin	wzrost
Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego	MOPS	11 osób	wzrost
Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych	UM, MOPS, Placówki oświatowe, Placówki kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji	19 inicjatyw	utrzymanie na zbliżonym poziomie

Liczba inwestycji na rzecz szkół	UM	11 inwestycji	1 w okresie trwania Strategii
Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego	placówki oświatowe	96 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych	placówki oświatowe	137 dzieci	wzrost
Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	UM, MOPS, ośrodki zdrowia z terenu miasta	20 przedsięwzięć	utrzymanie na zbliżonym poziomie w okresie trwania Strategii
Liczba placówek służby zdrowia na terenie miasta	UM, MOPS	7 placówek	wzrost
Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zdrowia psychicznego	UM, MOPS, ośrodki zdrowia z terenu miasta	0 kampanii	1 kampania na 3 lata w okresie trwania Strategii
Liczba zrealizowanych programów i projektów socjalnych na rzecz wzmocnienia rodzin	UM, MOPS	1 projekt	1 projekt w okresie trwania Strategii

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.1.1 Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców;
- 2.1.2 Realizacja programów przeciwdziałających dziedziczeniu ubóstwa;
- 2.1.3 Udzielanie wsparcia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej poprzez udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej MOPS;
- 2.1.4 Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa;
- 2.1.5 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- 2.1.6 Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach;
- 2.1.7 Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych;
- 2.1.8 Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.2.1 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- 2.2.2 Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: z niepełnosprawnościami, młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy oraz długotrwale bezrobotnych;
- 2.2.3 Objęcie pomocą MOPS rodzin dotkniętych problemem bezrobocia;
- 2.2.4 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- 2.2.5 Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w publicznych placówkach umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia;

- 2.2.6 Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;
- 2.2.7 Realizowanie szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- 2.2.8 Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- 2.2.9 Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu;
- 2.2.10 Doradztwo zawodowe (nauka umiejętnego wykorzystania własnych zasobów).

2.3 Wsparcie dla osób bezdomnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.3.1 Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Miasta Przasnysz;
- 2.3.2 Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc;
- 2.3.3 Wsparcie materialne osób bezdomnych;
- 2.3.4 Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu, Urząd Miasta w Przasnyszu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- Liczba realizowanych programów przeciwdziałających dziedziczeniu ubóstwa;
- Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;

- Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa;
- Liczba organizacji z terenu miasta działających na rzecz osób ubogich;
- Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole;
- Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych;
- Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych;
- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat;
- Liczba podjętych działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;
- Liczba szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- Liczba zatrudnionych osób bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.);
- Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego;
- Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności;
- Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;

- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2021 rok	2030 rok
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa	MOPS	307 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	MOPS	286 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa	MOPS	1 pakiet	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba organizacji z terenu miasta działających na rzecz osób ubogich	UM	3 organizacje	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole	MOPS	272 dzieci	wzrost
Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	MOPS	146 uczniów	utrzymanie na zbliżonym poziomie

Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych	MOPS	231 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób bezrobotnych	GUS	472 osoby	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	GUS	279 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia	MOPS	241 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia	MOPS, PUP	14 inicjatyw	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat	UM	40 miejsc	wzrost
Liczba podjętych działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych	MOPS, PUP	5 działań	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych	PUP	8 działań	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie	PUP	3 kursy	uzależnione od środków finansowych,

kwalfikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo			którymi dysponować będzie PUP
Liczba zatrudnionych osób bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.).	PUP	189 osób	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego	PUP	45 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych	MOPS	0 działań	1 działanie na 2 lata w okresie trwania Strategii
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności	MOPS	32 osoby	spadek
Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej	MOPS	19 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.1.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień;
- 3.1.2 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne;
- 3.1.3 Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych;
- 3.1.4 Zapewnienie wsparcia psychologicznego czy prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;
- 3.1.5 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (MKRPA);
- 3.1.6 Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy;
- 3.1.7 Zwiększenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- 3.1.8 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- 3.1.9 Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.2.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy w rodzinie;
- 3.2.2 Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na terenie miasta;
- 3.2.3 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie (m.in. pomoc materialna, prawna, psychologiczna, opieka lekarska);
- 3.2.4 Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy w rodzinie;

- 3.2.5 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób stosujących przemoc;
- 3.2.6 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- 3.2.7 Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta w Przasnyszu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, placówki oświatowe, psycholodzy, terapeuci, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych dotyczących wszelkich uzależnień;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień;
- Liczba dystrybuowanych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;
- Liczba rodzin korzystających z pomocy w Ośrodku Pomocy Kryzysowej;
- Liczba wniosków o leczenie odwykowe;
- Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących;
- Liczba organizacji pozarządowych z terenu miasta, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy;
- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;

- Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy;
- Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy w rodzinie;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy w rodzinie;
- Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku;
- Liczba dzieci doświadczających przemocy w rodzinie;
- Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnień oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy w rodzinie.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2021 rok	2030 rok
Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych dotyczących wszelkich uzależnień	MOPS	1 diagnoza	1 raport w okresie trwania Strategii w 2026 roku
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień	MOPS	28 rodzin	spadek
Liczba dystrybuowanych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/ narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych	MOPS, MKRPA	2 pakiety	1 pakiet na rok w okresie trwania Strategii
Liczba rodzin korzystających z pomocy w Ośrodku Pomocy Kryzysowej	MKRPA	48 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba wniosków o leczenie odwykowe	MKRPA	15 wniosków	wzrost
Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących	MKRPA	28 rozmów	wzrost
Liczba organizacji pozarządowych z terenu miasta, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień	UM	8 organizacji	wzrost

Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień	MKRPA, MOPS	1 szkolenie	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	MKRPA	67 kontroli	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia	MKRPA, MOPS, placówki oświatowe	1 kampania	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy	MKRPA, MOPS, placówki oświatowe	3 programy	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy w rodzinie	MOPS, MKRPA	1 diagnoza	1 raport w okresie trwania Strategii
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy w rodzinie	MOPS	48 rodzin	spadek
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku	MOPS, MKRPA, Policja	34 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci doznających przemocy w rodzinie	MOPS, ZI	2 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-	MOPS, ZI	0 osób	wzrost

edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie	MOPS, ZI, placówki oświatowe	0 kampanii	min. 1 kampania na 2 lata w okresie trwania Strategii
Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	MOPS, ZI, placówki oświatowe	1 szkolenie	wzrost

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.1.1 Monitorowanie sytuacji osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, diagnoza potrzeb;
- 4.1.2 Udzielanie wsparcia finansowego oraz rzeczowego osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami przez MOPS;
- 4.1.3 Świadczenie usług opiekuńczych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, w tym usług asystentów osób niepełnosprawnych;
- 4.1.4 Organizacja opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.5 Tworzenie nowych miejsc opieki i wsparcia w systemie dziennym i całodobowym dla osób niesamodzielnych;
- 4.1.6 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- 4.1.7 Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych;
- 4.1.8 Wsparcie Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Klubu Seniora;
- 4.1.9 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.10 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.11 Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami wymagającymi wsparcia.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.2.1 Zapewnienie możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- 4.2.2 Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami (m.in. z PFRON);

4.2.3 Podejmowanie działań ukierunkowanych na tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta w Przasnyszu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu, Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki kulturalne, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie miasta;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby;
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba rodzin biorących udział w programie „Opieka wytchnieniowa”;
- Liczba nowoutworzonych miejsc opieki i wsparcia dla osób niesamodzielnych;
- Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych;
- Liczba osób przebywających w Środowiskowym Domu Samopomocy;
- Liczba osób uczestniczących do Klubu Seniora;
- Liczba organizacji pozarządowych z terenu miasta działających na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;

- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba wolontariuszy;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach;
- Liczba nowoutworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- Wzrost aktywności osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy i w życiu społecznym;
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2021 rok	2030 rok
Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie miasta	MOPS	0 diagnoz	1 w okresie trwania Strategii w roku 2023
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności	MOPS	102 rodziny	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby	MOPS	225 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie

Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	MOPS	59 osób	wzrost
Liczba rodzin biorących udział w programie „Opieka wytchnieniowa”	MOPS	2 rodziny	wzrost
Liczba nowoutworzonych miejsc opieki i wsparcia dla osób niesamodzielnych	UM, MOPS	0 miejsc	wzrost
Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	UM, MOPS, placówki oświatowe, placówki kulturalne	0 kampanii	1 kampania na 4 lata w okresie trwania Strategii
Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych	UM, MOPS	10 inwestycji	Utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób przebywających w Środowiskowym Domu Samopomocy	MOPS	20 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób uczestniczących do Klubu Seniora	UM, Klub Seniora	0 osób	wzrost
Liczba organizacji pozarządowych z terenu miasta działających na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	UM	6 organizacji	wzrost
Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	UM, MOPS, placówki kulturalne	5 działań	wzrost
Liczba wolontariuszy	MOPS	25 osób	wzrost

Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach	PUP	2 osoby	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba nowoutworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami	UM, MOPS, PUP	3 miejsca	utrzymanie na zbliżonym poziomie

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności miasta jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów;
- poprawy dostępności usług kulturalnych;
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych;
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa;
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców;
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej;
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa;
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień;
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia.

ANALIZA RYZYKA

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy, jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć, zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawidłowo przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześnie działań zapobiegawczych i korygujących.

Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do opracowywania Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych - zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny zewnętrzne najczęściej znajdują się poza kontrolą jednostki,
- przyczyn wewnętrznych - obejmują sposób zaplanowania działań w Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń,
- ocena ryzyka oraz zagrożenia,
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia,
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka, jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Tabela 25. Analiza ryzyka dla Miasta Przasnysz

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
polityczny	niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategicznych	bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	niski
prawny	zmiany regulacji prawnych lub wprowadzenie nowych przepisów	stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów lokalnych	wysoki
kulturowy	nasilenie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej w związku z różnicami kulturowymi wpływającymi na podejmowane działania strategiczne	podejmowanie działań prowadzących do wzrostu integracji społecznej	średni
społeczny	brak motywacji osób, co do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania	angażowanie mieszkańców z terenu Przasnysza w działania w ramach programów zmierzających do	niski

	Problemów Społecznych, do zmiany swojej sytuacji życiowej i społecznej	wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
organizacyjny	brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanej z niedoborami w zasobach kadrowych	organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	średni
finansowy	brak wystarczających środków finansowych	właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych	średni

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu samorządowego, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu Miasta Przasnysz,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu.

Tabela 26. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2023 rok	16 800 000 zł
2024 rok	17 100 000 zł
2025 rok	17 600 000 zł
2026 rok	18 000 000 zł
2027 rok	18 500 000 zł
2028 rok	19 000 000 zł

2029 rok	19 500 000 zł
2030 rok	20 000 000 zł

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu Miasta Przasnysz oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- coroczne zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Ponadto, w 2026 roku dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowania możliwości zagrożeń, usprawniania zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazania kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Miasta Przasnysz, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu, Powiatowy Urząd Pracy w Przasnyszu.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Miejskiej w Przasnyszu.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza lub Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przasnyszu. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenie miasta organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych lub poszczególnych mieszkańców.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Program Wspierania Rodziny w Mieście Przasnysz,
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Przasnysza;
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Program Współpracy Miasta Przasnysz z organizacjami pozarządowymi.

W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia miasta i jego mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ

Przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, kluczowe znaczenie ma jego dostępność dla potencjalnych czytelników – przedstawicieli różnych grup, osób, w tym objętych działaniami w ramach Strategii. Ważne jest, aby dokument był łatwo dostępny dla wszystkich zainteresowanych, również dla potencjalnych podmiotów chcących realizować jego założenia.

Dokument Strategii po zakończeniu prac został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje społeczne są procesem współpracy ze społecznością lokalną, który ma prowadzić do podejmowania decyzji dotyczących rozwoju społecznego. Konsultacje to jedna z form partycypacji społecznej, która zapewnia mieszkańcom danej społeczności lokalnej udział w wyrażeniu swoich opinii, postulatów, proponowania zmian np. w procesie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030, dostępna będzie do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przasnyszu.

Cały dokument wraz z uchwałą w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030, dostępny będzie na stronie internetowej:

- Biuletyn Informacji Publicznej - Urząd Miasta Przasnysz

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030, poddawany będzie działaniom promocyjnym poprzez zamieszczenie go na w/w stronie internetowej wraz z załącznikami.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030, to najważniejszy dokument Miasta Przasnysz stanowiący o realizowaniu lokalnej polityki społecznej, określający cele, zadania, wybór kierunków działań oraz alokację środków niezbędnych dla jej realizacji.

Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwoli na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami samorządowymi i samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz jest dostosowana do zidentyfikowanych, w procesie badawczym, potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działaniach instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument przygotowywany został z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, wynikających z realizowanego na zlecenie Ministerstwa przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w Lublinie projektu „STRATEGOR”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	8
Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2017-2021.....	13
Tabela 3. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.....	23
Tabela 4. Przesłpstwa na terenie Przasnysza.....	24
Tabela 5. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie.....	25
Tabela 6. Liczba osób pracujących w latach 2017-2021.....	37
Tabela 7. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Przasnysza.....	41
Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	45
Tabela 9. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych.....	46
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	47
Tabela 11. W związku z procedurą „Niebieskie Karty” – procedury wszczęte przez MOPS.....	48
Tabela 12. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2017-2021.....	49
Tabela 13. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.....	53
Tabela 14. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	57
Tabela 15. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.....	58
Tabela 16. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:.....	58
Tabela 17. Czy wśród zachowań uczniów dostrzega Pani/Pan problemy związane z:.....	62
Tabela 18. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:.....	62
Tabela 19. Podział mieszkańców ze względu na wiek.....	64
Tabela 20. Programy realizowane przez MOPS w Przasnyszu.....	67
Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON.....	70
Tabela 22. Jakie problemy najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych na terenie miasta?.....	73
Tabela 23. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?.....	99
Tabela 24. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie miasta bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?.....	114

Tabela 25. Analiza ryzyka dla Miasta Przasnysz	142
Tabela 24. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Przasnysz na lata 2023-2030	144

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarys terytorialny Miasta Przasnysz w powiecie przasnyskim	12
---	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2021 roku	13
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2021 rok	16
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w mieście?	19
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej?	21
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej?	30
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	33
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie miasta?	33
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2017-2021 – dane GUS.....	40
Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie miasta?	42
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w Przasnyszu?	43
Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	50
Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności	52
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?	54
Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	55
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	59
Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii	60
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	66

Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	66
Wykres 19. Jak Pan/ Pani ocenia warunki życia na terenie miasta?	73
Wykres 20. Czy byłby Pan/ byłaby Pani zainteresowana uczestniczeniem w aktywnościach kulturalnych, rozrywkowych, turystycznych dedykowanym osobom z niepełnosprawnościami organizowanych na terenie miasta?	76
Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych?	77
Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?	77
Wykres 23. Jak Pan/ Pani ocenia warunki życia na terenie miasta?	78
Wykres 24. Co najbardziej utrudnia Panu/Pani funkcjonowanie na terenie miasta?	79
Wykres 25. Jak Pan/ Pani ocenia relacje międzypokoleniowe?	79
Wykres 26. Proszę zaznaczyć aktywności, w których chciałaby/chciałby Pani/Pan w przyszłości uczestniczyć.	82
Wykres 27. Czy czuje się Pan/ Pani wykluczony/a z lokalnej grupy społecznej?	82
Wykres 28. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie miasta?	83
Wykres 29. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych?	83
Wykres 30. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	85
Wykres 31. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	87
Wykres 32. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej	88
Wykres 33. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	97
Wykres 34. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?	97

Spis publikacji

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);
2. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005;
3. Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci - uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009;
4. Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013;
5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
6. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020;
7. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
8. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
9. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025;
10. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
11. Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434;
12. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030;
13. Raport o stanie Miasta Przasnysz na 2021 rok;
14. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
15. Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030;
16. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;

17. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2030;
18. Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027;
19. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/2026>;
2. <https://www.gov.pl>;
3. <http://www.parpa.pl>;
4. <https://www.polskawliczbach.pl/Przasnysz#poziom-przestepczosci>;
5. <http://przasnysz.biuletyn.net/>;
6. <https://przasnysz.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnospawnych>.